

Mesečna mesečno
25 Din, za izozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja co-
letno 96 Din, za
izozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENECEC

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Po puntu: Kaj sedaj pričakujejo koroški Slovenci

Zanimiva in za nas važna ugotovitev »Slovenčevga« posebnega poročevalca na Koroškem ob priliki zadnjih bojev med spuntanimi hitlerjevci in redno državno oboroženo silo je bila ta, da se koroški Slovenci vstaje ne samo niso udeležili, ampak da so, stoječ ob strani, ostali zvesti svojemu načelu, ki so ga vedno zastopali, da hočejo namreč ostati lojalni državljeni države, ki je po usodnih naključjih zgodovine postala njihova domovina. Toda iz poročil našega poročevalca razberemo še drugo nič manj značilno dejstvo, da so namreč ponemšku-tarjeni mladiči iz slovenskih krajev, kjer je najdalje divjal hitlerjevski punt, z isto lahkoto, s katero so najprej izdali slovenstvo in obrnili hrbet svoji slovenski materi, tudi sedaj pohodili svojo priseženo zvestobo do domovine ter z veleizdajsko kretnjo segli po hitlerjevskih puškah, da jih namerijo proti svoji lastni državi.

Na Dunaju je prevzela oblast nova vlada. Upor je utihnil po državi. Koroška je zopet mirna. Sedaj, ko se bo dvignila temna senca, ki je z umorom dr. Dollfussa legla nad Avstrijo, in ko se bodo razkadili oblaki dima iz puntarskih bojev, bo počasi vendar le mogoče dobiti jasno sliko o dogodkih, ki so tako strašno drveli mimo Evrope. Prvi, ki mora po našem mnenju z veliko pozornostjo in s podvojeno skrbjo pogledati po bojišču, je ravno avstrijska vlada. In prvo, glede česar si mora na vsak način priti na jasno, če ima resen namen čuvati neodvisnost domovine, je, da točno prešteje vrste svojih zvestih, ki so ostali trdni tudi v težkih urah, ko so se majali temelji države. Prešteti jih bo treba s strogim merilom nepristranske pravičnosti, jim vrniti zvestobo za zvestobo in v interesu države same in njene obstoja prav po očetovski skrbeti, da bodo zadovoljni v domu, ki so mu ob času potresa bili tako trdna opora.

Nam ne more biti toliko mar, kako se bo ta pregled vršil drugod po Avstriji, toda zdi se nam, da bi ne bilo neumestno, če bi tudi od svoje strani z nekoliko nasveti pomagali, da bo koristen vsaj na Koroškem, kjer prebiva slovenska narodna manjšina.

Novi avstrijski vladi ne more biti neznan, da je vseh 15 let povojne zgodovine živa priča, kako vlade, ki so druga drugi sledile, svojih dolžnosti do slovenskih državljanov niso izpolnjevale. Mirovna pogodba, mednarodne manjšinske obveznosti, svečane obljube odgovornih državnikov, vse to so bila, človek bi mislil trdna pravna jamstva, da bo Slovenec v Avstriji smel neovirano čuvati svojo narodno bit. Toda dejstva so smehljajoče šla mimo teh jamstev, kot da bi jih ne bilo. Slovenski jezik je izginil iz šol, izginil je iz uradov in se počasi umika tudi že iz obmejnih cerkva. Da, slovenščina je postajala celo na sramotilni oder in oblast je od svoje strani vse storila, da bi na Koroškem ustvarila zavest, da je slovenstvo nekaj drugovrstnega, sramotnega, manjvrednega in nepopolnega, ki postane šele polnokrvno in polnopravno, kadar mu je bila vcepljena plemenita in napredna germanska duša. V takih prilikah ni čudno, če so se vzgajali narodni uskok. In oblast, mesto da bi jih obsojala kot nemoralne izdajalce svoje krvi, jih je obdajala z vsem sijajem naprednjstva, gledala je nanje z dopadenjem, jih podpirala in jim delila priznanja in korita. Tudi poploskala jim je, če so v svoji odpadniški strasti zavijetli bič zasmehovanja in celo zatiranja nad skromnimi in značajnimi krvnimi brati. Odpadniki so bili za oblast in za režim kakor napredka in nade bodočnosti, cvet nemške kulture, ki je poganjala na slovenskem ozemlju. Bili so kulturni pionirji, državotvorni graditelji, zgled vsem še vedno neomikanim Slovence, ki so vztrajali pri pravicah, ki jim jih je zapisala božja roka. Narodni odpadniki, ponemškutarjeni uskok, vitezi napredka in državotvornosti, značajni, a tihi Slovenci pa protidržavni, nezanesljivi separatisti in iredentisti.

To je slika avstrijske politike med slovensko narodno manjšino na Koroškem. Pokojni dr. Dollfuss, ker je bil katoliški mož, se je enkrat dvignil nad močvirno meglo, ki je po zaslugah koroških deželnih vlad ležala 15 let na Koroškem, ter je v Beljaku slovesno pribil pravice koroških Slovencev do neokrnjene slovenske kulture in slovenske narodne biti. Ko bi bil danes še živ, bi brez dvoma imel zadosti moralnega poguma, da bi brez strahu pogledal dejstvom v obraz in bi priznal, da so tisti, ki jih je oblast hote zavajala v odpadništvo in narodno izdajstvo, prvi pohiteli med hitlerjevske puntarje in si na svoje zelene klobuke natakneli izdajniški znak hitlerjevstva, in da so nasprotno oni Slovenci, ki jih je oblast 15 let hote blatila z manjvrednimi in nezanesljivimi, držali prisoje brez oklevanja, čeravno bi bilo bolj naravno, da bi privilegirani uskoki šli umirati za državo, ki jih je s takšno ljubeznijo negovala, in da bi značajni Slovenci podlegli skušnjavi, da obrnejo hrbet domovini, ki jim je bila 15 let najhujša maeča.

Ko bo nova avstrijska vlada po sklepu državlanske vojne pregledovala vrste lojalnih državljanov in ko se bo pri pregledu ustavila pri Korošcih, menda vendar ne bo zaprla oči pred dejstvi, ki smo jih našli. Na Koroškem nima preveč prijateljev. Nekaj jih je izgubila pri februarških dogodkih, drugi so v sedanjem puntu pokazali, koliko jo marajo. Zato pa naj nikar ne stori usodne napake, da bi v kakšnem zaslepljenem oboževanju germanske kulture napravila velik odpuščajski križ čez zadnje dogodke na Koroškem, pustila vse pri starem in se zadovoljila, da si z nadaljnjim sistematičnim

V novi avstrijski vladi:

Premoč Heimwehrea

Prevrtni poskus zlomljen — Prve smrtno obsodbe — Begunci v Jugoslaviji

Praga, 31. julija. b. Poročevalec ČTK v Berlinu je izvedel iz avstrijskega vira, da se vrši med Berlinom in Dunajem izmenjava misli o osebi in poslanstvu novega nemškega poslanika na Dunaju. Dunaj, pravi poročevalec, ne vidi potrebe po Papnu in bi pristal na rednega diplomatskega zastopnika. Dalje trdi poročevalec, da se Avstriji ne zdi zadosti za obnovu rednih odnosov med Avstrijo in Nemčijo, če Nemčija obljubi, da bo spoštovala avstrijsko neodvisnost. Avstrija hoče, da se Nemčija obveže:

1. da ukine krajevno vodstvo nacionalne socialistične stranke za Avstrijo v Monakovem,
2. da opusti protiaustrijsko kampanjo v monakovskem, stuttgartskem in vrtislavskem radiu,
3. da razoroži in razpusti avstrijsko legijo na Bavarskem, in
4. da razpusti nemško »anšlusarsko« organizacijo »Kampfring«.

Heimwehr ima premoč

Dunaj, 31. jul. E. Med diplomatskimi zastopniki na Dunaju je sestava nove vlade pod predsedstvom zveznega kanclerja dr. Schuschnigga še vedno predmet živahnih razgovorov. Tako se v teh vrstah mnogo razpravlja o tem, da so zastopniki Heimwehrea, to sta v prvi vrsti knez Starhemberg in major Fey, zahtevali od predsednika republike, da jim poveri vodstvo nove vlade. Vodstvo »domovinske fronte«, predvsem pa sedanji kancler sam, pa je delalo z vsemi močmi, da bi se na kakšen način moglo iznebiti majorja Feyja, čigar vloga pri zadnjem puču še vedno ni jasna in ki se še dalje bolj zapleta med uporniške načrte. Na posredovanje predsednika Miklasa so na to napravili kompromis, ki daje predsedstvo sicer domovinski fronti, a utrjuje meč Heimwehrea v vladi. Od osem ministrov pripadajo Heimwehru sedaj štirje, ki vsi sede na zelo važnih mestih. Podkancler in vodja varnostne službe je Starhemberg, zunanje ministrstvo je dobil Heimwehrovec Berger-Waldenegg, notranje ministrstvo in vodstvo policije si je osvojil major Fey, stanovsko organizacijo države in socialno skrbstvo pa je prevzel heimwehrovec Neuschäfer-Stürmer. Samo ostali štirje ministri izhajajo iz vrst nekdanje krščanske socialne stranke in bodo v vladi vodili vojno ministrstvo, pravosodje, prosveto, finance, trgovino, promet in kmetijstvo. Z drugimi besedami se lahko reče, da ima Heimwehr v svojih rokah vodstvo vse oborožene sile, izvzemši redne vojske, notranjo upravo in policijo ter zunanjo politiko, med tem ko so se krščanski socialci zadovoljili s kulturnimi referati z opirali-

šcem v redni vojski. Med tukajšnjimi diplomati prevladuje mnenje, da bo imela vlada dr. Schuschnigga pred seboj težke naloge in da se bo morala čedalje bolj boriti proti vedno bolj objestnemu Heimwehru.

Smrtno obsodbe

London, 31. jul. b. Izredno vojno sodišče je obsodilo Ottona Planetta na smrt zaradi umora kanclerja dr. Dollfussa, Franca Holzweberja pa na smrt zaradi veleizdaje. Preden je sodišče izreklo razsodbo, je Planetta izjavil, da je svoje dejanje storil za domovino, in prosil Dollfussovo vdovo, naj mu oprost. Holzweber je pa izjavil, da se je upora udeležil le zato, ker je slišal, da je nova vlada že sestavljena in da ne bo prelivanja krvi. Dejal je,

da je pripravljen nositi posledice. Zagovorniki so v svojih govorih izjavili, da je nova avstrijska ustava nezakonita in vložili prošnjo za pomilostitev na predsednika Miklasa. Kakor govore, bosta prošnjo podpisala tudi sodišče in državni tožilec.

Zvezni predsednik Miklas je prošnjo zagovornikov za pomilostitev odklonil in tri ure po razsodbi ob 16.35 sta bila obsojenca obešena. Sodišče se v razlogih razsodbe ni oziralo nič na razloge, ki so dovedli do punta, ter je samo ugotovilo, da sta omenjena izvršila veleizdajo ter bila vodji upora in namenoma umorila kanclerja dr. Dollfussa.

Jutri se začne proces proti ostalim udeležencem puča in napada na palačo zveznega kanclerstva.

Zadnji ostanki hitlerjevske vojske na poti skozi Maribor v Varaždin

Maribor, 31. julija.

Današnji opokdanski koroški vlak je pripeljal s seboj v sedmih vagonih zadnje ostanke razbite hitlerjevske armade na Koroškem, ki so se včeraj podali našim oblastem. 350 mož se je vkrcalo danes dopoldne v Dravogradu ter nadaljevalo pot z rednim vlakom do Maribora. Vso pot so bili ti zadnji hitlerjevci predmet vseobče pozornosti. Med ljudmi se je na podlagi »Slovenčevega« poročila razvedelo o njihovem zajetju ter so domnevali, da jih bodo danes dopoldne vozili naprej, pa so bili kolodvorci polni radovednežev. V Mariboru so prejel kosilo, ki so si ga plačali iz lastnih sredstev. Ta oddelek, ki ga je vodil ing. Wells, je bil najboljše organiziran ter je imel tudi svojo »polkovno« blagajno, iz katere so se vzdrževali po prihodu na naše ozemlje. Sedaj pa se je tudi že ta blagajna posušila, samo do Maribora je še vzdržala. Hitlerjevci so naravno tudi v Mariboru na kolodvoru vzbujali splošno pozornost, mnogo ljudi, zlasti Nemcev, se jim je skušalo približati in priti z njimi v stike, pa so bili strogo zastraženi ter ločeni od ostalega občinstva. Takoj, ko so kosili, so se vkrcali zopet v vagon, ki so jih pripeli varaždinskemu vlaku, in nadaljevali so kmalu potovanje do varaždinskega taborišča, kjer bodo začasno nastanjeni.

Dravograd, 31. julija. g. Po vsem Koroškem vlada mir. Avstrijske redne obmejne oblasti, to je carinarnica in obmejna policija, so zopet za-

sedle svoje položaje ter se je vojaštvo umaknilo z meje. Danes so odpremili iz Dravograda zadnji oddelek hitlerjevcev. Danes dopoldne so pa prišli iz Avstrije lastniki avtomobilov in avtobusov. Izkazali so se s potrdili sodišč in upravnih oblasti, da so avtomobili njihova last. Naše oblasti so jim seveda avtomobile takoj predale. Ko so se pa šoferji z avtomobili vračali preko meje, so jih avstrijske oblasti aretirale, ker so prepričane, da so rade volje oddali svoja vozila hitlerjevcem. S Koroške se čuje, da se vršijo mnogoštevilne aretacije in da se aretirani hitlerjevci odpravljajo v taborišče v Velikovec.

Danes dopoldne je prišlo v Dravograd vse polno inozemskih časnikarjev, tako da je Dravograd dobil mednarodni sloves. Tako je prišel med drugim tudi urednik londonske agencije Reuter, ki je izjavil, da je prišel nalašč iz Italije zato, da vidi, če je resnica, »da je na jugoslovanski strani določenih 20 divizij jugoslovanskega vojaštva«, kot je slišal v Italiji in ki naj takoj vkrakajo na Koroško, pa je na svoje veliko začudenje ugotovil, da je to smešna laž, ker opravljajo obmejno varnostno službo le redne jugoslovanske obmejne graničarske čete, in da vlada v vsem jugoslovanskem obmejnem ozemlju normalno in urejeno vsakdanje življenje. Dopsnik Reuterja je o tem takoj poročal v London.

Italija se skuša obdržati na Balkanu

Trgovinska pogodba med Italijo in Bolgarijo

Ureditev medsebojnega plačevanja —

Rim, 31. julija. Dne 30. t. m. je bila tukaj podpisana trgovinska pogodba med Italijo in Bolgarijo. Za Italijo jo je podpisal Mussolini, za Bolgarijo pa predsednik lozadavne delegacije dr. Dečko Karadžov. Pogodba obsega:

1. Trgovinsko in plošno pogodbo skupaj s tarifarnimi redukcijami za glavne proizvode, ki se uvažajo iz ene države v drugo.
2. Veterinarsko pogodbo glede žive živine in mesa.
3. Protokol glede mešane komisije, ki bo pospeševala trgovinske odnose med obema državama in določala transportne tarife.

Ta pogodba je prva prava trgovinska pogodba med obema državama, ki sta doslej v tem oziru občevali med seboj samo po izmenjavanju not na principu največje ugodnosti. Sedaj sklenjena pogodba urejuje tudi dosedanje težkoče glede plačevanja v obojestranski valuti.

Italisko-bolgarski trgovinski odnosi so v zad-

Pojasnilo

Poročilo, ki ga je »Slovenec« včeraj objavil o etaboru beguncev v Varaždinu, trdi med drugim, »da je od konzulata v Ljubljani prišlo davi 5000 kg hrane, denar pa pride najbrž še v toku današnjega dne ali jutri«. — Od avstrijskega generalnega konzulata v Ljubljani smo naprošeni, da pojasnimo, da avstrijski generalni konzulat ni pošiljal nobene hrane ali denarja beguncem, ki so nastanjeni po taborih v Jugoslaviji. Želji radi ustrežemo, ker se je naša vest pomotoma vrnila v omenjeni članek.

ponemčevanjem slovenskega življa vzgaja uskoški naraščaj škorpionov, ki jo bodo — bolj številni drugi — zgrizli do smrti.

Visoko krščansko pravno stališče, ki so ga pri zadnji veliki preizkušnji v Avstriji zavzeli značajni koroški Slovenci, oni, ki so vkljub zapostavljanju in poniževanju vztrajali kot Slovenci, ki jim je materni jezik ponos in čuvanje narodne biti krščanska dolžnost, to značajno zadržanje zahteva ne samo tihega, niti glasnega priznanja, ampak do dna segajoče spremembe vsega postopanja avstrijske vlade do slovenske narodne manjšine. Toda sprememba v postopanju je nemogoča, če se preje ni spremenila duhovna miselnost odgovornih ljudi. Miselnost pa, ki jo katoliški koroški Slovenci zahtevajo že »koliko let od katoliške vlade v državi, ki

njih petih letih padali. Medtem ko je leta 1929 italijanski izvoz v Bolgarijo znašal 70.900.000 lir, uvoz iz Bolgarije pa 52.700.000 lir, torej z aktivnim saldum v italijanski prilog za 14.200.000 lir, je v letu 1933 padel italijanski uvoz v Bolgarijo na 21.900.000 lir, uvoz iz Bolgarije pa je znašal 33 milj.

Zakaj puste velesile Italijo samo, da brani Avstrijo pred hitlerjanstvom?

Pred podpisom kolonijalne pogodbe med Italijo-Francijo-Anglijo

Pariz, 30. jul. Snoči so trdili v tukajšnjih dobro poučenih krogih, da bosta Velika Britanija in Italija prav v kratkem podpisali kolonijalni dogovor. Dogovor se bo po vsej priliki nanašal na popravno tripolitiški mej. Po drugi strani pa trdijo v dobro poučenih pariških krogih da delajo tako na italijanski kakor na francoski strani v zadnjem času zelo resno na tem, da se ta nameravani britansko-italijanski sporazum dogovori še s francosko-italijanskim kolonijalnim dogovorom. Pogajanja o tem bi se imela začeti že pred nekaj dnevi v Parizu med zunanjim ministrom Barthoujem in italijanskim poslanikom grofom Pignattijem, pa so jih zaradi dogodkov v Avstriji morali odgoditi. Po vsej verjetnosti se bodo v najkrajšem času nadaljevala v francoskem zunanjem ministrstvu, ker si i v Ri-

mu i v Parizu žele, da presondirajo teren o tem kolonijalnem sporazumu še pred oktoberskim obiskom francoskega zunanjega ministra Barthouja v italijanski prestolnici.

«Petit Parisien» poroča iz Londona, da so se včeraj tam raznesli glasovi, da sta Francija in Italija sklenili kolonijalno pogodbo. Vest je pa še preuranjena. List pravi, da je sicer bilo govora o tem med italijanskim poslanikom v Parizu in Barthoujem in da se obe vladi zavzemata za to, da se kolonijalni dogovor med Italijo in Veliko Britanijo izpopolni še s francosko-italijanskim dogovorom. Toda Barthou se o tej stvari še ni ugnel posveto-vati, ker je prišel vmes umor Dollfussa. Verjetno je, da se bodo razgovori o tem vprašanju kmalu nadaljevali, ker bi tako Rim kakor Pariz hotelu razčistiti ozračje še pred Barthoujevim obiskom v Rimu, ki bo po vsej priliki oktobra t. l.

Hindenburg bolan

Neudeck, 31. julija. AA. Predsednik Reicha je danes zajtrkoval zunaj postelje. Po zajtrku je spet legel in mirno zaspal. Hindenburg nima vročine, utrip žile mu je tudi normalen.

SA se vračajo z dopusta

Berlin, 31. jul. p. Novi vodja napadalnih oddelkov Lutze je danes izdal na SA proglas, v katerem oznanja, da je dopust končan in da se vrnejo v normalno stanje. Opozarja jih pa na navodila, ki jih je izdal v mesecu juliju, katerih se morajo strogo držati.

Samoumor odkril zločin

Ostuden zločin na Starem trgu

Pastorka umorila svojega očca

Ljubljana, 31. julija.

Danes popoldne je vznemirila velik del mesta in mestnega prebivalstva vest o strašnem zločinu, ki se je zgodil na Starem trgu. Hišo št. 19 na Starem trgu so takoj pričele oblegati velike množice ljudi, med katerimi so si s težavo delali pot tramvajski vozniki in druga vozila. Ljudje so opazovali eno komisijo za drugo ter ugibali o zločinu. Niti najbolj bujna fantazija ljudi pa skoraj ni dosegla strašne in presretnosti resnice, do katere so dovedli neprerušljivi zločinski instinkti.

Rjavi čevlji na bregu kanala

V ponedeljek okoli šestih zvečer je dijakinja Frančiška Novakova našla na levem bregu Gruberjevega prekopu, blizu železniškega mostu, rjave ženske čevlje in žensko torbico, v kateri je bilo nekaj drobca, bela ženska naglavna rufa in pa listek z zelo zagonetno vsebino. V tem pismu neznanca ženska sporoča, da je skočila v Gruberjev prekop zato, ker njen prijatelj z njo grdo postopa in da ima zločin on na vesti, ne ona. Podrobna vsebina tega pisma ni znana, ker jo drži policija v najstrožji tajnosti in bo pozneje pismo služilo kot najbolj važen dokaz pri obravnavanju strašnega zločina. Najditeljica je pismo odnesla na policijo, kjer ji pa so se javile policiji tudi druge priče, ki so videli v Mostah in Štepanju vasi plavati sredi de-roče struge Gruberjevega prekopa žensko truplo. Policija je ugotovila, da je bila samomorilka 38-letna kolporterka ljubljanskih dnevnikov Jožefa Cepuder, stanujoča na Starem trgu št. 19, to je v hiši na vogalu ulice V Reber in Starega trga. Pismo te čudne vsebine je dalo policiji povod, da je danes okoli 11 preiskala hišo in zaslila vse stanovalce ter tako razkrila gušen, nadvse zopern zločin, katerega okolnosti pa do večera še niso bistveno pojasnjene. Oblastem je do sedaj sicer znano, na približno kakšen način se je zločin izvršil, imajo tudi po vsej verjetnosti prijete vse skrivce, nimajo pa še trupla umorjene žrtve.

Strašna družinska žaloigra

Poleg samomorilke Jožefe Cepuder je ta, zaenkrat še skrivnostna družinska žaloigra zahtevala predvsem smrt ostarelega delavca Franca Sršeta, rojenega 1875 v vasi Krnjavi v občini Rafolce v Črnem grabnu. Nad Francem Sršetom se je izvršil strašen zločin, namreč da je, kakor kažejo dosedanje policijske ugotovitve, bil v soboto zvečer zahrbtno umorjen, njegovo truplo pa razsekano na drobne kose in deloma pometano skozi stranišče v kanal, deloma pa v stanovanju sežgano.

Družina Franca Sršeta je imela v najemu na Starem trgu 19 zelo skromno, skrajno bedno stanovanje. Vhod v to stanovanje je bil z ulice. V reber, Sršetovi so imeli v najemu najbolj slabo stanovanje. V ozki, komaj kakšnih 10 kvadratnih metrov obsegajoči sobici so spali oče Franc, mati Johana rojena Per l. 1874 v vasi Koren nad Lukovico in njena hčerka 19-letna pletilska vajenka Francka. V sosedni, prav tako slabi sobici pa je spala 38-letna hčerka Johana in pastorka Franca Sršeta Josipina, ki je bila nezakonska hči Johane, pozneje poročena z nekim Cepudrom, ki pa je med vojno umrl. Cepudrova je bila zanka Antona Rozmana, starega 36 let, ki je Cepudrovo pogosto obiskoval in ki je tudi tisti, ki ga Cepudrova v svojem poslovnem pismu dolži svoje nesreče.

Brez dela, brez kruha

Franca Srše se s svojo ženo in svojo družino ni dobro razumel. Pred približno 11 leti je Srše odšel od svoje družine ter se klatil oziroma preživljal kot dlnar, pastir, hlapec na Gorenjskem okoli svojega domačega kraja. Njegova žena Johana se je medtem preživljala kot sejmariča, njena hči Josipina kot kolporterka, hčerka Francka pa je bila zadnje čase zaposlena kot pletilska vajenka pri neki ljubljanski tvrdki. Na spomlad se je po dolgih 11 letih vrnil oče Franc domov, ves oslabel in ostareel. Niti žena niti pastorka ga nista prijazno sprejeli. Bil je brez dohodkov, brez zasluzka, ves reven in zgaren. Ze takoj sta mu dali razumeti, da ne bosta zanj skrbili, ker tudi on 11 let ni hotel skrbeti za družino. Može, že skoraj starček, je iskal dela po Ljubljani in ga našel šele zadnje dni pri nekaterih cestnih delih. Zena in pastorka mu nista dajali niti hrane in sosedje celo pripovedujejo, kako je revček tožil, da zena zahteva za bedno prenočišče celo 100 dinarjev na mesec od njega. Dasi sosedji niso nikoli čuli nobenega glasnega prepira, vendar so domnevali o skrajno mrzlem obnašanju v tej družini. Tako žena moža niti pogledala ni, ako sta se srečala na dvorišču, prav tako tudi ne pastorka. Kljub svojim visokim letom pa se je revež na vse načine trudil, da si prisluži svoj kruh. Rad je sosedom repil drva in jih nosil ob največjem naporu v nadstropja, vse za krožnik juhe in nekaj dinarčkov. O ženi Johani pripovedujejo sosedje, da je rada pila in kozarec krepko praznila, medtem ko o Srši samem ne vedo povedati, da bi ga je kdaj videli pijanega. Pastorka Josipina Cepudrova tudi ni bila na dobrem glasu. Hčerka Francka pa je kljub svojim devetnajstim letom komaj razvil otrok.

Zadnjič so Franca Sršeta silili v soboto okoli osmih, ko se je delal že mrak. Srše, ki doma ni imel niti hrane niti prijazne besede, je hodil domov spat okoli osmih zvečer. Drugače ga ves dan ni bilo na spregled. Hišnica ga, Helena Zalarjeva, je čula njegove korake, ko je prihajal domov. Dobro uro preje se je s svojega dela v tovarni vrnila tudi hčerka Francka.

Zločin

19-letna Francka, kateri je takoj na prvi pogled videti, da ta otrok res ni mogel niti ničesar vedeti niti ničesar slutiti o groznem zločinu, pripoveduje, da jo je doma čakala njena polestra Pepca (Josipina Cepuder) in je začelo ji pustila v sobo, kjer je spala z materjo in očetom. Poslala jo je v svojo sobo na drugem koncu temnega hodnika. Tam ji je dala tudi večerjo. Po svoji navadi je Francka odšla na igro in na sprehod na breg Ljubljanice. Deklece ni niti slutilo, da se ta čas dogaja na njenem domu strašna žaloigra, da po udarcih sekir — in morda v najhujših mukah — umira njen oče. Francka se je okoli 9 zvečer vrnila domov, toda Josipina je zopet ni pustila v materino sobo ter jo je poslala v svojo. Opazila je, da je Pepca hodila po sobi in nekaj pošiljala ter pospravljala. Ko je v nedeljo zjutraj Francka vstala, je opazila, da je očetova postelja prazna, vendar pa si ni ničesar mislila, ker je pač domnevala, da je oče že kam odšel.

Škal apnenega belila

Mati Johana Srša pa je bila, kakor je preiskava dozaj dognala, od sobote popoldne nekje na deželi, v nedeljo na Skarčeni, kjer je bilo žegnanje, ki se ga je udeležila kot sejmariča. Pri zločinu samem torej žena, oziroma mati, ni sodelovala. Možno pa je, da je bila med iniciatorji umora. Ko se je Johana v ponedeljek zjutraj vrnila, sta pokazali obe ženski, Johana in Pepca, nenavadno marljivost. Privlekli sta odnosed škaf apnenega belila, zraven potočili sosedam, da je hodnik tako črn, da ga ne moreta več prenašati, ter pričeli beliti hodnik in obe sobi. Sosedam se to sprva ni nič čudnega zdelo, ker je bila zlasti Johana znana po svoji ljubezni do snage. Kljub skrajni bedi in revščini je bilo stanovanje kolikor toliko čedno. Hišnica Helena Zalar tudi pripoveduje, enako kakor hišni gospodar, da je takoj vsakega prvega v mesecu plačala 140 Din za najemino. Ženski sta pridno belili hodnik in stanovanje, ki je zdaj res vse belo in čisto, obenem pa sta pričeli v ponedeljek popoldne tudi prati obleke. Se danes popoldne je policija našla v stanovanju polne škatle belega in pisane perila. Zakaj sta ženski v ponedeljek popoldne in popoldne pokazali tako marljivost, je bilo razumljivo šele danes popoldne:

z belilom sta hotela odpraviti krvave madeže.

Član policijske komisije, ki je danes pregledoval stanovanje, je semintja odkril sive omet s stene in res so se semintja pokazale temne lise: ostanki krvi, ki je morala iz trupla umorjenega Franca Srše na široko brizgati okoli. Seveda je bila okrvavljena tudi posteljnina in mnogo obleke, ki sta jo ženski skušali oprati. Nekaj posteljnine in obleke pa je komisija še danes našla popolnoma okrvavljene.

Ze iz teh okolnosti se da sklepati na približen potek zločina. Jožefa Cepuder je najbrže svojega prijatelja Antona Rozmana skrila v stanovanje in ko se je Srše vlegel v posteljo, ga je Rozman in morda tudi Jožefa napadel s sekiro ter ga umoril.

Kje je truplo?

Zločin je bil danes torej brez dvoma ugotovljen. Vprašanje pa je, kam je izginilo truplo umorjenega. Iz nekaterih okolnosti sklepa policija, da je bilo truplo razsekano v drobne kose in deloma pometano skozi stranišče v kanal, deloma pa sežgano. Policijska komisija je danes našla v stanovanju, to je v sobiti, zakonec Sršetovih in hčerke Francke, res skoraj poldrugo kilo sežganih kosti. Ni se ugotovljeno, ali so te kosti človeške ali živalske, toda pri snagoljubnosti Johane ni verjetno, da bi držala živalske kosti v stanovanju in čemu naj bi tudi sežgala živalske kosti. Zelo verjetno je, da bo podrobna analiza ugotovila, da so te kosti človeške. Iz nekaterih indicij pa sklepa policija, da so zločinci koške trupla v noči od nedelje na ponedeljek tudi pomotali v stranišče ter tako odpravili v kanal.

V pritličju te hiše stanujejo tri stranke, ki so v ponedeljek okoli 10 popoldne ugotovile, da je stranišče zamašeno. Tega si niso znale bolmačiti. Obenem je bilo tudi zamašeno stranišče v I. nadst. ki ima isti vod, kakor stranišče v pritličju.

„Kje je vaš mož?“ - „Ne vem!“

Hišnica Helena Zalarjeva ter druge sosedice so vprašale v ponedeljek popoldne Johano Sršetovo, kje se nahaja njen mož, da ga ni nič videti. Johana Sršetova, ki je, ali se prej vedela za namero umora, ali pa je šele v ponedeljek popoldne zvedela za strašno dejanje, pa je odgovorila: „Ne vem, je že kam odšel.“

V ponedeljek popoldne je Jožefa Cepuder kar naenkrat izginila. Pri čiščenju, ki ga je raznašala oziroma prodajala, je ni bilo več. Kje je taval do 6 popoldne, ko je skočila v Gruberjev prekop, še ni znano.

Policija, ki je danes preiskovala ves ta primer, je poslala v stanovanje komisijo. Ze prve ugotovitve so pokazale na strašen način zločina, ki je bil izvršen. Ze v prvih opoldanskih urah je policija aretirala Johano Sršetovo, hčerko Francko Sršetovo in pa prijatelja Jožefe Cepudrove Antona Rozmana. Pretaknila je vse stanovanje, preiskala skoraj vso hišo, toda za truplom Franca Sršeta ni bilo nikjer nobenega sledu.

Dvorišče hiše, posebno pa še stanovanje Sršetovih, nudi prav prelozko sliko. Ozki sobici imata vsaka po komaj pol kvadratnega metra obsežno okence, skozi katero pri najboljši volji ne more priti nikdar dovolj svetlobe, ne zraka, zlasti pa še ne, ker zakriva dohod visoka Zalaznikova hiša. Vodstvo preiskave sta prevzela policijski upravniki g. Kerševan in višji kriminalni nadzornik g. Matija Močnik. Vse popoldne zaslišujejo kriminalni poduradniki o okolnostih zločina. Med drugim so preiskali vso drvarnico Sršetovih, v kateri je bila razna navlaka, samo kuriva ne, toda tudi tu niso mogli najti sledu, da bi ženske tu zakopale truplo. Ostala je edina možnost, da so ženske koške trupla res pometale skozi stranišče v kanal. Kanal pa vodi po uličici V reber navzdol na Stari trg in ker je precej širok, je bilo že takoj verjetno, da so bili ostanki trupla takoj odplavljeni v Ljubljanico. Kanal s Starega trga se izteka v Ljubljanico pod Sv. Petra mostom.

V kanalu

Popoldne so bili poklicani tudi strokovnjaki z mestnega gradbenega urada, tako referent za kanalno omrežje ing. Kavčič, gradbeni tehnik Mežek in cestni nadzornik Struclj. Pod njihovim vodstvom so mestni delavci odprli jasko kanalov, nikjer pa niso mogli najti nobene sledi za truplom. Sodišča je bil delegiran preiskovalni sodnik dr. Pompe, ki si je ogledal vse okoliščine na licu mesta ter obenem tudi zaslišal nekaj priče.

Kakor omenjeno, je policija našla v sobici Sršetovih približno poldrugo kilogram sežganih kosti. Poleg tega je našla dve mali sekiri za sekanje drv, na katerih so bili zelo vidni znaki krvi. Iz okoliščin, da sta bili najdeni dve sekiri, je sklepati, da sta umorila in razmesarila pokojnega Franca Sršeta oba: Anton Rozman in Jožefa Cepuder.

Zagreb, 31. jul. b. Zagrebški nadškof dr. Bauer je odpotol preko Ljubljane v Rim.

Maršal Hubert Lyautey

Na gradu Thorey je v petek ob 15.2 za zlatenico umrl maršal Hubert Lyautey, ki je slovel po vsem svetu kot dejanski zavojevalec Maroka. V nedeljo zjutraj je bila v Thoreyu maša zadušnica, nakar so maršala prepeljali v njegovo rojstno mesto Nancy. Tu so ga postavili na mrtvaški oder. V nedeljo in ponedeljek so se poklonile pokojnemu maršalu, ki je bil tudi dober katoličan, ogromne množice francoskega ljudstva.

Kaj je bil maršal Lyautey, je na kratko povedano v proglasu francoskega vojnega ministra Petaina: »Maršal Francije, vojni minister naznanja armadi žalost, ki jo je zadela. Maršal Francije Lyautey je umrl v Thoreyu 27. julija 1934. Maršalovo delo v Afriki, njegov stvariteljski genij, njegov osebnostni ugled, njegova krasna kariera so okrepili žarenje francoskega imena v svetu. Čudovito je služil domovini.« Predsednik republike Lebrun je pisal vdovi žalno pismo, v katerem slavi rajnega kot izvrstnega upravitelja, dobrega pisatelja in

dobrega poznavalca in vzgojitelja ljudi. V smislu navodil vojnega ministra bo francoska armada žalovala za njim od 27. julija do 26. avgusta. General Weygand, generalni nadzornik francoske armade, je podal ob tej priložnosti posebno izjavo. V njej občuduje maršalovo podjetnost, ne samo vojaško, temveč tudi na socialnem področju.

Hubert Lyautey je bil rojen novembra 1854 v Nancyju. Ko je dokončal vojaške nauke, je napisal v »Revue des Deux Mondes« članek o temeljih prave kolonizacijske politike. Članek je zbudil splošno pozornost, ker je Lyautey poudaril, da mora zdrava kolonizacijska politika stremeti za tem, da dvigne tudi socialni položaj kolonije in njenih prebivalcev. Nato je Lyautey odpotoval v Tonkin, kjer je deloval pomirila. L. 1898 so ga poslali na Madagaskar, kjer se je Lyautey zopet izkazal za dobrega poznavalca razmer v kolonijah. Tudi tu je napravil red. L. 1904 je nastopil pot v Maroko, kot brigadni general. V Maroku je pokazal vse svoje sposobnosti prvovrstnega organizatorja in upravitelja. Njemu ni šlo samo za to, da zdrobi odpor upornikov, temveč tudi, da deželo gospodarsko in socialno dvigne. L. 1912, ko je Nemčija podpihovala Maročane, je izbruhnil nov upor in Lyautey je imel težko delo, ki ga je zopet temeljito opravil. Proti koncu l. 1916 je postal vojni minister. Čez nekaj mesecev je demisijsiral na pritisk levice, ker se vrnil v Maroko. Po hudi gonji levčarskega tiska se je septembra 1925 odpovedal guvernerskemu mestu v Maroku in na njegovo mesto je prišel levičar Steeg, ki se prav nič ni obnesel.

Lyautey se je uveljavil tudi kot pisatelj; saj je spisal »Paroles d'Action«. L. 1921 je bil povzdignjen na maršalsko mesto. Nikdar ni skrival svojega katoliškega prepričanja. Aprila 1930 je predsedoval kongresu katoliške mladine v Nancyju; tedaj je izrazil upanje, da bo katoliška akcija dvignila deželo.

Z maršalom Lyautey-jem je zgubila Francija enega izmed svojih najboljših vojaških poveljnikov in tvorcev velike francoskega naračja.

Fašistične struje na Francoskem

Kdor bere italijanske in nemške liste, mora dobiti nehoti vtis, da je tudi Francija vsaj na polovico že v fašističnem taboru. Kako silno se s tem pretirava, moremo razbrati iz naslednjih podatkov.

Na čelu nekako v fašističnem smislu orientiranih političnih skupin stoji »Action Française«, katere pagansko nacionalistični program je z obsodbo svete Stolicе in francoskega episkopata dobro znan. Njen gotovo zelo talentirani voditelj Charles Maurras, pagan in machiavellist najčistejšega kova, izpoveduje rojalistično idejo, za katero se z veliko strastjo in odločnostjo bori. Kot vojaška organizacija četa »Action Française« veljajo »Camelots du Roi«, ki so v glavnem omejeni na Pariz in štejejo največ 6000 mož. Celotno članstvo »Action Française« ne presega 60.000. V zadnjem času se je organizacija večkrat javila na ulicah kot nositeljica demonstracij proti parlamentarizmu.

Druga večja zveza fašističnega značaja je »Solidarité Française«, ki jo je lani ustanovil pred kratkim umrli tovarnar parfuma Coty. Ob svojem visku je organizacija štela okrog 200.000 članov, večina iz Pariza in okolice. »Solidarité Française« je čisto vojaško organizirana po zgledu hitlerjancev. Sedaj, ko ne bo denarja, bo tudi organizacija najbrže kmalu skopnela. K fašističnim organizacijam je treba šteti tudi mladinsko zvezo »Jeunes Patriotes«, ki jo je l. 1924 ustanovil desničarsko usmerjeni poslanec Taitinger. Po zelo optimističnem štetju njeno članstvo ne presega 90.000. Njen glavni cilj je

pobijanje levčarskih revolucionarnih organizacij.

Najvažnejši pomen pa med vsemi fašističnimi skupinami vsekakor pripada »ogrnjenim križem« (»Croix de Feu«), ki je zelo podobna v svoji osnovi in organizaciji bivšem nemškemu »jelenim čeladama«. Gibanje je začelo upokojeni polkovnik de la Roque in se deli v tri panoge: 1. pravi ognjeni križi, katerim pripadajo izključno bivši bojovniki, ki šteje 50.000 mož; 2. njihovi simpatizerji, katerih bo tudi okrog 40.000 in 3. Volontaires Nationaux, to so sinovi bojovnikov, ki tudi štejejo okrog 50.000 članov. Toda medtem, ko nobena teh skupin saj za javnost noče veljati kot fašistična skupina, obstoji tudi prava in neprikrita skupina fašistov, takozvanih francistov, ki je kopija po programu in organizaciji ter tudi nosi italijanskega fašizma, le da nosijo modre srajce. Vodita jo Bucard in Coston, ki pa se neprestano med seboj pobijata. Organizacija šteje komaj nekaj nad 1000 uniformirancev.

To je približno vse, kar se v Franciji posredno in neposredno priznava k fašistični ideologiji, to je proti demokraciji in proti parlamentarizmu. Vsak lahko vidi, da je to v državi, kakor je Francija, bore malo. Razven tega se vse te skupine neprestano med seboj pobijajo in druga drugi odrekajo fašistično pravovernost. Nobena od njih, če izvenzamemo »Action Française«, tudi nima določno izdelanega programa, ampak se lovi v samih nasprotjih. Mirno se lahko reče, da fašistična miselnost v Franciji zaenkrat vsaj ni zajela še nobene pomembnejše narodne skupine.

Utoplenka v Savi

Kranj, 31. julija.

Danes popoldne so pri Drulovki potegnili iz Save 19-letno J. M., šiviljo iz Kranja. Doma je iz okolice Škofje Loke, stanovala je pa v Strazišču pri Kranju. Večraj zvečer je odšla iz stanovanja, danes pa so jo mrtvo potegnili iz Save. Na sebi ni imela kopalne obleke, nego navadno spodnjo obleko. Vrhnje obleke do sedaj še niso našli. Orožništvo pridno preiskuje, kje je dekletko prenočevalo pred svojo smrtjo in kako je prišlo do zagonetnega utopenja. Ne ve se še, ali gre za nesrečo, ali pa ni morda tudi vmes kak zločin. Truplo, ki so ga prepeljali v Strazišče, bo obducirano.

Stavka v Belgiji

Bruselj, 31. julija. V enem najvažnejših centrov belgijske tekstilne industrije Verviers traja že nad 5 mesecev štrajk tekstilnega delavstva. Toda sedaj je štrajk pred polomom. Centrala strokovnih organizacij nima več denarja, da bi plačala štrajkovne podpore, in je zato dala krajevnim organom nalog, da naj prenehajo s štrajkom. Toda delavstvo se temu povelju upira in je danes prišlo do velikih nemirov. Delavstvo je razbilo prostore nekaterih strokovnih organizacij in napadlo urednosti nekega delavskega lista, katerega je demoliralo. Na lice mesta je prišlo mnogo orožništva in pripravljeno je tudi vojaštvo.

Deklece je vse odkrilo

Policija je danes zaslišala le Francko Sršetovo. Deklece je odkrito povedalo vse, kar ve o okolnostih dogodka. Morda ponoči, morda pa še jutri pa bo policija zaslišala še Johano Sršetovo in Antona Rozmana. Policija dela skrajno previdno in sistematično, v preiskavo je uprežen ves njen kriminalni štab. Proti večeru je policija zapечатila stanovanje, kjer se je umor pripetil, nekaj važnih corpora delicti pa je bilo z vozičkom prepeljanih na policijo, tako, obe okrvavljeni sekiri, nekaj okrvavljenih obleke in zaviti z sežganimi kostmi.

O motivih tega umora je težko govoriti. Najbrž je bil oslabeli Franc Srše v veliko napoto Jožef Cepudrov, ki se je bala, da bo morala zanj skrbeti in morda tudi ženi Johani. Morda je bilo vmes še kaj drugega. Kakor smo se informirali, trupla Jožefe Cepudrove do večera še niso potegnili iz vode.

Zločin, kakor ga po bestialnosti še ne pomeni ljubljanska kriminalna kronika, je zbudil med prebivalstvom splošno zgražanje, obsodbo in oglasen gnus.

Pravilnik o obveznem zavarovanju potnikov avtobusnih podjetij

Belgrad, 31. julija. m. Ministrstvo za trgovino in industrijo je predpisalo pravilnik o obveznem zavarovanju potnikov avtobusnih podjetij. Zavarovanje se nanaša na podjetja za redni prevoz potnikov z motornimi vozili, in sicer iz čl. 60 odst. 1. točka 25 zakona o obrti. Zavarovanje, ki ga predpisuje ta pravilnik, znaša največ 25.000 Din, če se pri vožnji vsled nezgode poškoduje ali ubije ena oseba, in 400.000 Din, če se poškoduje ali ubije več oseb. V tem slučaju se bo za vsako osebo izplačalo po 25.000 Din. Za slučaj poškodovanja tujih stvari ali prtljage potnikov je pa v tem pravilniku predvideno zavarovanje 30.000 Din. Za izgubo prtljage vsakega potnika se določi 500 Din. Zavarovanje bodo morala izvršiti podjetja v smislu tega pravilnika pri domačih zavarovalnih družbah in to na podlagi splošnih pogojev, ki veljajo za zavarovanje in ki so odobreni od trgov. ministrstva.

Podjetja za prevoz potnikov, ki se bodo šele ustanovila, sploh ne bodo mogla pričeti prej obratovati, dokler ne izvrše zavarovanja, ki ga predpisuje ta pravilnik. Prevozna podjetja, ki že sedaj izvršujejo prevoz potnikov, bodo morala izvršiti zavarovanje po tem pravilniku najdlje v roku 30 dni od časa, ko stopi pravilnik v veljavo. Podjetja, ki so že imela tako zavarovanje, bodo morala to zavarovanje prilagoditi predpisom tega pravilnika.

Čl. 4 pravilnika določa, da bodo morale zavarovalne družbe, ki bodo izvrševale zavarovanje prevoznih sredstev, dati na razpolago ministrstvu za trgovino in industrijo 10% bruto zneska vplačanih premij. Ministrstvo za trgovino in industrijo bo te zneske porabilo za pospeševanje turizma v naši državi.

Te določbe se bodo pričele izvrševati s 1. avgustom 1935, pravilnik sam pa bo stopil v veljavo z dnem objavljanja v »Službenih Novinah«.

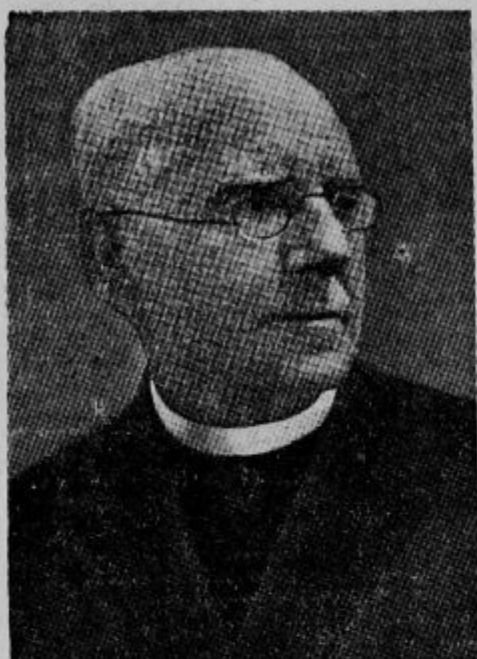
Osebnosti

Belgrad, 31. jul. m. S kraljevim ukazom je na podlagi razsodbe drž. sveta razveljavljen ukaz od 18. oktobra 1933, v kolikor se nanaša na napredovanje iz 7. pol. skupine, in sicer za Josipa Segulo, učitelja na meščanski šoli v Celju.

Upokojeni so: strojni nadzornik Stefan Zigon, strojevodja Jernej Grobošek in pomožni brzojavni nadzornik Karol Hebenstreit.

Dunajska vremenska napoved: Naraščanje oblarnosti od zapada sem, nevihte, nato ne več tako topla. — V vsej srednji Evropi vlada velika vročina, toda od Atlantskega oceana se približujejo nevihte, ki so danes dosegle proti večeru Porenje in napredujejo proti vzhodu.

† Msgr. dr. Frane Bulić

Predvčerajšnjim je nenadno umrl na zagrebški medicinski kliniki 88 letni starček, svetovno znani hrvatski učenjak, dr. Frane Bulić. Njegova smrt je zbudila med Hrvati globoko žalost, zakaj z njim so izgubili osebnost, kakršna se rodi komaj vsakih 100 let.

Frane Bulić se je rodil 1846. leta v bližini Splita. Študiral je najprej v glagoljskem semenišču v Pribu, bogoslovne študije pa je končal v Zadru. Nato se je odpravil na Dunaj, kjer se je vpisal na klasično filologijo. Ze tedaj je pokazal, kam se bo usmerila njegova pot. Na Dunaju je namreč prišel v stik z nekaterimi svetovno zanimivi zgodovinarji in arheologi. Tu se je vzbudil skriti talent za raziskovanje arheoloških spomenikov. Po končanem študiju je bil nastavljen na splitsko gimnazijo, kjer je v družbi s pisateljem Evgenom Kumičićem poučeval hrvatsko gimnazijsko mladino. L. 1882. je postal ravnatelj državne gimnazije v Splitu, ravnatelj arheološkega muzeja za Dalmacijo in urednik »Bulletina«, zbornika dalmatinske zgodovine in arheologije. S tem se mu je odprla pot v veliko znanstveno delovanje. Petdeset

let je neprestano deloval v muzeju in pri listu, v katerem je objavljaj svoje velike zgodovinske izsledke.

Njegovo življenje je bilo kljub neprestanemu delu polno konfliktov. Ze kot ravnatelj splitske gimnazije je doživel prvo razočaranje. Ker so bili njegovi dijaki narodno skrajno prebujeni in so nekega dne prebodoili oči sliki cesarja Franca Jožefa, ga je začel Dunaj sovražno preganjati. Ko je bil upokojen, se je tembolj posvetil splitskim zgodovinskim spomenikom, a sredi dela ga je zajela politika, ki ga je zanesla v sredino borbe; a Bulić je bil prepošten, da bi mogel prenašati strankarske spore, zato se je umaknil v zatišje znanstvenega dela, katero mu je prineslo svetovno slavo. Z raziskovanjem Solina je napravil to staro mesto za kraj, kamor so prihajali učenjaki vsega sveta. Vsi veliki arheološki kongresi so poslušali njegovo izvajanja. Njemu je bila odprta pot na vse dvore, k vsem državnikom in vladarjem. Se na poslednjem mednarodnem kongresu kršćanske arheologije v Raveni 1932 je kot sivi starček igral vodilno vlogo. Forum svetovnih znanstvenikov je potrdil pravilnost njegovih znanstvenih izsledkov.

Kateri so glavni njegovi izsledki? Odkril je grob hrvatske kraljice Jelene v Solinu (1887), nato pa še Trpimira, Branimira in cerkev kronanja kralja Zvonimira, s čimer je dal starejši historiografiji povsem novo snov. V kršćanski arheologiji je pobijal premnoge dotedanje zablode. Tako je dokazal, da sveti Dujem ni bil učenec svetega Petra, marveč učenec iz III. stol. za časa cesarja Dioklecijana. Na tem mestu ni moglo pokazati ogromnega dela Frana Bulića. O tem pričajo vse hrvatske znanstvene publikacije kakor tudi mnoge svetovne.

Frane Bulić je bil tudi kot človek dograjena osebnost. Človekoljub, iskren katoličan in velik narodnjak. Samo en dogodek omenimo, ki nam bo pokazal, da ni bil Bulić zgolj suhoparen učenjak, marveč je tudi vedno gorel za svoj narod. Leta 1915, sredi najbesnejšega svetovnega klanja, je poslal na vse vodilne jugoslovanske politike okrožnico, v kateri poziva politične voditelje in narodne može, naj se posvetujejo o položaju južnoslovanskih narodov... Tedaj so mu med drugimi odgovorili škof Mahnič in dr. Šušteršič, zagrebški ban Tomašić itd.

Ob smrti velikega hrvatskega učenjaka, katoličana in rodoljuba izražamo Hrvatom svoje sožalje tudi Slovenci.

Pred 20 leti na Goriškem

V nedeljo, na dan pred sv. Petrom in Pavlom 1914 nas je popoldne večja družba znancev sedela na hladnem vrtu Fonove gostilne na Solkanski cesti. Bog ve, o čem smo se takrat menili; bili smo takrat mladi po letih, po skušnjah in po korajži. Od prihodnosti smo pričakovali že vse najboljšo: popolno združenje in osamosvojitve vseh delov slovenskega naroda, njegov kulturni in gospodarski razmah ter strnjnost v kršćanski misli in njenih organizacijah. Taki smo bili takrat mi mladi iz Kranjske in Goriške, ki nas je življenje združilo in pobratiilo v naši Gorici, kjer Kranjci spočetka pri starejši inteligenci nismo bili kdovekak priljubljeni, z mladimi dijaki in podeželskim ljudstvom pa smo bili eno.

S ceste je zavil na vrt tedanji državnozbornski poslanec SLS, dež. sodni svetnik Josip Fon, ki že več let počiva v grudi slovenskega stajerja. Kakor bi bil s strelom udaril med nas: »Nadvojvoda Franc Ferdinand je ubit! Onemeli smo. Vsi smo se zavedali grozotne teže teh besed.

Slovani v Avstriji smo se dobro zavedali, da pod Francem Jožefom nimamo pričakovati svobodnih časov. Saj je ta vladar bil tisti, ki je spričo slovenskih zahtev po enakopravnosti Slovanov z Nemci in Madjari izrekel krilate besede: »Ich bin ein deutscher Fürst — Nemški knez sem!« Zato sta bila samo dve možnosti: ali Avstrija postane slovanska ali pa je ne bo, kakor je to vprašanje klasično postavil v tistih časih dr. Janez Krek. Da bi postala slovanska, za to je bilo samo še malo upanja. O nadvojvodi Francu Ferdinandu, ki naj bi za Franc Jožefom postal avstrijski cesar, se je govorilo, da je jugoslovanom prijazen in da se nagiblje k ideji trializma, t. j., ustanovi naj se federativna jugoslovanska država v zvezi z avstro-ogrsko monarhijo. Vendar se je vsakdo zavedal, da bi v tako rešitev niti Nemci niti Madjari ne privolili. Ostane tedaj zadnja možnost: razpad monarhije. Tega smo se vsi mladi dobro zavedali. Ko smo tedaj slišali iz Fonovih ust tisto usodno novico, smo si bili na jasnem: »Vojna bo! In kaj ji bo sledilo? Po Gorici so vsele črne zastave, tišina je vladala povsod, kamorkoli si prišel, tišina, ki naznanja vihar in nevihto in nesrečo.

Zvečer sva se na korzu pred glavno pošto srečala z mladim goriškim odvetnikom, ki je bil nekak voditelj mlade struje Narodno-napredne stranke na Goriškem. Bližina tistega, kar se nam je iz zadržane prihodnosti strahotno bližalo, nas je nekam sprijaznila, četudi smo si doslej v osebnem občevanju bili nekam hladni. Obstala sva in se menila. In kakor refren je iz ust obeh po vsaki misli in po vsakem stavku vstajalo vprašanje: »Kaj bo z nami Slovenci?«

Nastopili so dnevi strašne napetosti in negotovosti, dokler mobilizacijski razglas niso presekali vseh dvomov in upov. Tedaj smo za trdno vedeli, česar smo se bali in vendar z gotovostjo pričakovali: Vojna je!

V goriško mesto so začeli od vseh strani vreti mobilizirani fantje in može, ki so doma opustili mlačeve in ajdovse setev, živino in zoreče grozdje, svoje starše, ljubce žene in doračajoče otroke. Obekli so nove vojaške mondure in nič več niso bili to, kar so bili včeraj; sedaj so bili samo še vojaki, določeni za boj in smrt. V prostorih goriške Slovenske kršćansko-socialne zveze sem se seznanil z mladim koroškim Slovincem, ki je v Gorici služil pri 5. dragonskem polku ter hodil v čitalnico Kršćansko-socialne zveze prebirat slovenske časopise in knjige. Lep, mlad in velik fant je bil to, ves navdušen za naše skupne ideale, čeprav je bil preprost sin koroške kmečke hiše. Nekaj dni pred odhodom mi prinese velik vojaški kovček in v svojem lepo pojocem korošem narečju pravi: »Shranite mi ta kovček, dokler vam ne pišem, kam ga pošljite. Ko bi vam pa ne pisal več, pa ga pošljite moji mami na tale naslov! Z Bogom, ti dobri sin slovenske koroške mame! Tvojega pisma nikdar nisem prejel, upam pa, da je Tvoja mama vsaj Tvoji kovček dobila

vrnjen, če si morda Ti ostal na galiških poljanah.

Vojna je divjala. Prvi ranjenci so se vračali z gališkega bojišča. Na goriškem tramvaju sem opazil ranjenca drugega gorskega strelskega polka, ki je šele pred kratkimi tedni odšel iz Gorice. Narečje vojakovo je bilo gorenjsko. »Kako je v Galiciji?« Kratko in prav po gorenjsko klasično je se glasila njegova izpoved: »Gor je vse drobno. Skoro vse je obležalo.« In te vesti so se širile, zgoščevale ter v hiše slovenskih družin prinašale neizmerno skrb in žalost. Vsaka mati, vsaka žena je samo še s strahom upala.

Vojna pa se je vlekla in je ni hotelo biti konca, čeprav so izpočetka napovedovali, da bo morda trajala samo en mesec. Vojna napoved je sledila vojni napovedi. V tistih časih je nekdo prišel v Gorico dr. Krek. Govorila sva o usodi slovenskega naroda. Jasno in odločno je dejal: »Zmagajo germanse Nemčije, katera vleče za seboj Avstrijo, bi pomenila katastrofo za Slovence, za Slovence pa pogin.«

»Kaj pa, če se Italija poseže v boj in zaseže naše kraje? To bi bila tudi katastrofa za Slovence,« sem omenil. Dr. Krek pa je odgovoril, kakor se spominjam: »Tudi to bi bila nesreča, ampak le začasno. Jaz sploh ne razumem, čemu bi bile Italiji naše kraške vasi. Italiji so potrebne kolonije, da more oskrbeti svoje prebivalstvo. Kolonije pa dobi v Afriki in Levantu.«

Pri tisti priliki sem dr. Kreku omenil, da bi bilo potrebno, ko bi se sestavil kak slovenski narodni svet, kateri naj bi spričo grozeče nevarnosti od vseh strani skušal reševati usodo slovenskega naroda doma in zunaj. Zavedali smo se namreč vsi, da je sedaj doba zgodovinskih odločitev, na katere smo Slovenci premalo pripravljeni. Tedaj je dr. Krek rekel: »Na to bo treba misliti in na to tudi misliti. Ampak povejte mi, komu izmed liberalnega tabora naj zaupam, da se bom lahko zanesel nanj, da mojih besed še drugi dan ne bo zvedela vojaška špijonaža. Vi ne veste, kakke razmere so danes. Saj me povsod nadzorujejo.«

Proti koncu leta 1914 je vojaška oblast odredila nov pregled vseh moških, ki so še ostali doma. Tedaj je tudi mene zadelo, da sem moral odriniti k vojakom. Še enkrat sem se vrnil v Gorico, kjer sem še nekaj časa opravljal svoje uredniške posle. Za 1. junija sem bil vnovič klican k 17. pešpolku. Na tisti večer, ko sem opravil svoje uredniške posle, sem okrog polnoči stopil v laško kavarno na korzu, da bi bral najnovejšo številko »Münchener Neueste Nachrichten«. In nemških časopisov smo dobivali še najbolj točna poročila o stanju na avstrijski fronti. Naši časopisi so bili pod najstrožjo cenzuro, civilno in vojaško. Bilo je v četrtek pred Binkošti. V kavarni sva tiščala glavi nad nemškim časopisom s prijateljem dr. Jožetom Puntarjem in se obenem poslavljala. V tem začujem zunaj enakomeren korak vojaške čete. Pogledava: majhna četa črnovojnikov je odhajala proti Podgori. K mizi se nama približa znana goriška prikazen, stari renegat Šaplja, doma z Vipavskega. Mož pa je zatajil svoje slovensko pokolenje in je bil vnet italijanaš. Tisti večer se nama je prijazno približal in z nasmehom rekel: »Ti-le sedaj gredo, a noben se več ne vrne, ker danes ali jutri bo tukaj že Italija.«

V petek popoldne me je tovarni vlak za vselej potegnil iz Gorice, katero so evakuirali. Vozil sem se skupaj z ljubimi prijatelji, ki so hoteli domov na Tolminsko, Kobarško, Cerkljansko in Bovško. Pri Sv. Luciji smo se ginjini poslovili in se do danes nismo še videli, čeprav smo skoraj celo desetletje preživeli skupaj v bojih in trpljenju, razočaranjih in veselih uspehih. Strašno je bilo pozneje moje duševno razpoloženje, ko sem bral, da so nekateri teh mladih mož Italijani ustrelili, kar pa se je izkazalo za neresnično. Še bolj pa me je zadelo, ko sem zvedel, da so Italijani decimirali moško prebivalstvo v ljubih mi vaseh pod Kromom, v Smašteh, na Libušnjem in v Drežnici, te dobre lju-

Višek sezone v Rog. Slatini

Rog. Slatina, 30. julija.

To je čas, ko je vročina najhujša in od dihi najbolj zaželen. Rekord svojih sezonskih prireditev je dosegla Rogaska Slatina za Jakobovo nedeljo 29. julija 1934. Odlični gostje, ki se mudijo tačas na Slatini, so imeli priliko videti šege in slišati pesmi, ki se sicer tukaj ne vidijo in ne slišijo. V soboto popoldne so priromali skozi Slatino k Poljski Mariji v Kostrivnico številni romarji s Ptujške gore in z Vinagore s svojo slovensko oziroma hrvatsko romarsko pesmijo.

V nedeljo so pri sv. maši za goste v kapeli sv. Ane ljudsko praznovanje sv. Ane povzdignili svetekriški pevci in pevke pod vodstvom pevovodja Vinka Pišerja. Takega ubranega cerkvenega petja Rogaska Slatina še ni slišala. Gostje so se divili visoki kulturi slovenske cerkveni pesmi. Ob pol enajstih se je blagoslovilo in otvorilo novo kopališče, o katerem je »Slovenec« že poročal. Le tega takrat ni mogel povedati, da je ta otvoritev po iskrenosti ter izbranosti slovenskega programa prekosila vse dosedanje zdraviliške prireditve v prosti naravi. Odraslim in otrokom bo ostala ta otvoritev v najprijetnejšem spominu, naj pa bo tudi zdraviliški upravi v toplo pobudo k nadaljnjim delom in zaslugam za gostoljubje in blagostanje Rogaska Slatine. Slovesen strel k lepemu prazničnemu dnevu je popoldne ob 3 oddala slatinska strelska družina z otvoritvijo in blagoslovitvijo svojega novega strelišča po prizadevanju kapetama Ilija Arsiča. Rogaska Slatina raste Slovincem v radost in Jugoslaviji v ponos.

50 letnica delovanje g. ravnatelja Engelberta Mecilovška

Od brusaškega učenca do tovarniškega ravnatelja

Paračin, julija.

V ponedeljek, 2. julija je poteklo 50 let, kar je stopil g. ravnatelj Engelbert Mecilovšek kot 12-letni deček, v spremstvu svojega očeta, v zagorsko steklarino, kjer mu je tamkaj zaposleni oče dobil delo, oz. mesto učenca za brušenje stekla. Po učni dobi je postal pomočnik. Ker je pokazal posebno sposobnost ter marljivost in veselje do dela, je kmalu napredoval za vodjo vezalnice. Potem za nadpreglednika in obenem knjigovodjo; potem je bil do l. 1912 skladiščnik.

Do tega leta je bila zagorska steklarina last TPD. Nato so jo vzeli v najem dediči Abl, sedaj Zedinjene tvornice stekla A. G.

Takoj s prevzemom novih gospodarjev je bilo današnjemu g. jubilaru poverjeno vodstvo tovarne, ki jo je vodil v splošno zadovoljnost gospodarjev, delavcev, nameščencev in kupovalcev. Saj je bilo zagorsko steklo takrat priznано najboljšo.

Ko je družba l. 1928 zagorsko tovarno ustavila, je poklical g. ravnatelja v Hrastnik, odkoder je bil l. 1932 ponovno imenovan za ravnatelja »Srpske fabrike stakla« v Paračinu, katera je od l. 1928 last družbe A. G.

Tu je torej kot ravnatelj dočkal 50 letni jubilej dela — katero je započel kot učenec. Ako se malo zamislimo v ta kratki pregled 50 letnega dela, si moremo vsaj približno predstaviti, koliko požrtvovalnosti in ljubezni do dela je imel g. jubilar vsa ta dolga leta. Tudi marsikatera težka, skrbipolna ura ter bridko razočaranje mu ni bilo prihranjeno!

Kljub svojemu odličnemu strokovnemu znanju pa je bil in je še kot pravi oče med svojim delavstvom. Trdno povezan s tovarno, kjer mu je do pičice znano vsako delo, mu je tudi delavstvo velika družina, katera ga ljubi in spoštuje.

Brez dvoma pa je podlaga vsem njegovim vrlinam njegova globoka vera in neomajna kršćanska načela, na katerih je tudi skupno z gospo soprogo vzgojil svojo številno družino.

Da je priljubljen in spoštovan med vsemi, je pokazal jubilejni večer, katerega so mu priredili nameščenici in delavci »Fabrike stakla« v Paračinu. V soboto, 7. julija ob 9.20 se je pripeljal iz Belgrade v spremstvu centralnega direktorja g. Koširja. V bajno razsvetljenem prostoru pred stanovanjem ga je čakalo pri vhodu več sto ljudi iz mesta Paračina. Deset minut nato se je razvil sprevod iz steklarske kolonije. Na čelu sprevoda je šla steklarska godba pred stanovanje, kjer je igrala godba in so peli pevci. Vmes je bil pozdravni govor in je bila jubilarju izročena spominska knjiga. Zraven zastopnikov firme smo opazili tudi odlične goste, kakor dr. Perič, župnika iz Niša, okrajnega načelnika in podnačelnika, senatorja g. Glavičkija, šefa sekcije inž. g. Rozmana itd.

Ta večer je bil res pomemben, ne samo za jubilarja, ampak tudi za firmo in delavstvo, ki je

di, ki so bili tako dobri in zlati, da so ta del slovenske zemlje še celo nasprotniki imenovali »sveta dežela«.

Danes ob 20 letnici, ko je vse to gorje prišlo na naš razbičani narod, se spominjam vseh teh besed in po ušesih mi doni Krekova beseda, ki je rekel: »Tudi to bi bila nesreča, ampak le začasna!«

Fr. Kr.

Olažanje po vsakdanjem delu nudi Union čokolada

Krut umor v pijanosti

Ziri, 30. julija.

Nocoj ob eni po polnoči se je v Koprivniku št. 3. tik ob državni meji župnijski Ziri izvršil strašni umor. Valentin Primožič, mladi gospodar v Koprivniku št. 3. je že več dni popaval in razsajal doma in v okolici. Nocoj pa je ves vinjen prišel domov ravno o polnoči. Žena, ki je bila v stanu nosečnosti, je prejšnji večer naprosila soseda Verohiko Filipič, naj čuva pri njej. Ko je začel mo, prišedši domov, razsajati okrog hiše, je žena zbežala skozi okno, soseda Veronika pa je šla odpirat. Primožič je takoj stavlil vprašanje, kjer je njegova žena. Soseda boječ se nesreče, ni hotela takoj povedati, nakar jo je začel Primožič takoj pretepati. Ko je soseda zbežala proti hlevu, je Primožič skočil za njo z odprtim nožem in jo zaklal.

Takoj nato se je šel sam javit orožnikom, ki so ga pridržali v zaporu.

tudi pripravilo in aranžiralo ta jubilejni večer svojemu ravnatelju kot človeku-poštenjaku. Da se je vse bolj spopolnilo, je v nedeljo 8. julija cerkveni pevski zbor »Zvezda« iz Niša priredil izlet v Paračin. Pevci so peli pri sv. maši, katero je daroval jubilarov sin g. Rudi, asistiral mu je župnik gosp. dr. Perič.

Zanimivo je, da je imel g. Rudi isti dan obletnico svoje nove sv. maše. Tudi tukaj se je zbralo lepo število katoličanov in pravoslavni. A niso zastali tudi ne steklarji, katere imajo za tako brezverne, saj so poslali šestčlansko deputacijo. Zvečer ob pol 9 je pa priredil cerkveni pevski zbor »Zvezda« lepo uspeši koncert pod vodstvom profesorja g. Pokornjaka iz Niša.

Jubilant se je rodil 24. oktobra 1872 v župniji Zusem pri Sv. Emi, okraj Šmarje pri Jelšah. Dne 2. julija 1884 je vstopil na delo v Zagorju ob Savi v tamkajšnjo steklarino.

Z veseljem smo sprejeli novico, da je prošnjo našega g. župnika Periča prevzel knezoškof ljubljanski odobril, da pride k nam v Paračin za dušnega pastirja g. Rudi Mecilovšek. Čez tri tedne se vrne med nas in ga že sedaj srčno pozdravljamo in mu kličemo dobrodošel.

★

Velik marijanski tabor v Olimju

Podčetrtek, 29. julija.

Z mirno dušo lahko rečemo, da tako lepe svečanosti župnija Olimje še ni vedela, kakor je to bilo v nedeljo 29. julija. Ta dan so namreč priredile tri sosednje župnije, Buče, Podčetrtek in Olimje mladinski tabor, čigar osrčje so bili Marijini vrtele. Ko je bila ura ena popoldne so se začele zgrinjati množice otrok, mladeničev, deklet in skrbnih mater, da vidijo to lepo slavnost, ki se je začela popoldne ob dveh. Župnik iz Podčetrtega je imel najprej govor o vzgoji, nakar so sledile pete litanije Matere božje, pri katerih je odpevala vsa cerkev. Po litanijah je pozdravil množico g. župnik iz Buč, ki je pripeljal s seboj vzorno organizirano vrsto mladine, nato pa so vse vrstle deklamacije in govori otrok iz posameznih župnij. Nekateri so rešili svojo vlogo tako lepo in genljivo, da so ganili premnožgo do solz. Nazadnje pa je povzel besedo domači g. župnik iz Olimja, ki je govoril tako pristrčno in navdušeno, da je vse navzoče globoko ganil. Ves spored je trajal dve uri, navdušena množica se še ni hotela raziti, temveč je ostala zunaj cerkve in prepevala lepe Slomškove pesmi. Ves spored in vsa svečanost je potekla tako lepo, da je napravila na vse mogočeno vtis. Pripomniti pa moramo, da zaslužijo vse pohvalo ne le otroci, ki so prišli v hudi vročini, temveč tudi njihovi starši, posebno oni iz Buč, Imenega in Verač.

Gasilska slavnost v Gor. Radgoni

Obmejni narodni gasilski izlet v Gor. Radgoni v dnevi 4. in 5. avgusta obeta biti po dosedanjih obveznih prijavah veličastna manifestacija vsega poštenega narodno zavednega slovenskega gasilstva. Prijave prihajajo še vsak dan, dasiravno je število že prekorajilo 2000. Svoj prihod javljajo tudi narodni poslanci, okrajni načelniki, mrd drugimi je prijavljen tudi zastopnik ministra vojne in mornarice polkovnik g. Pahlč.

Polovična vožnja je dovoljena, legitimacije so bile te dni razposlane na vse čete, privatniki-podporni člani, ki žele ta dan obiskati Gor. Radgono, naj se za legitimacije obrnejo na svojo domačo četo, oziroma naj večje skupine takoj zahtevajo legitimacije od pripravljalnega odbora v Gor. Radgoni. Poleg te legitimacije mora vsak udeleženec kupiti na odhodni postaji še uradno legitimacijo za 5 Din, katero mora dati v Gor. Radgoni žigosati za brezplačno povratno vožnjo. Znižana vožnja velja od 1. do 9. avgusta.

Vsi vlaki bodo ta dan pojačeni, zato naj vsak računa samo na redni vozni red, pomožnih vlakov nismo dobili. Če se v tem oziru naknadno še kaj izpremeni, bomo sporočili.

Veliko število prijavljencev prispe že v soboto, dne 4. avgusta. Njim na čast bo prirejen družabni večer v restavraciji Hibler.

Novemu gasilskemu avtomobilu bodo kumovali gospa Bouvierjeva, gospa Hrasljeva, soproga predsednika čete, in župan trške občine g. dr. Lenart Boezio.

Ljubljanske vesti:

Počitniška kolonija ob morju

kamor je poslala mestna občina revne bolehné otroke, ni v Karljevi, kakor so te dni pisali nekateri časopisi, marveč je letos nastanjena v ljubkem obmorskem naselju Sv. Jakob—Siljeveca, ki leži kakih 6—7 km jugovzhodno od Kraljevice. Kolonija je po vsestranski zaslugi občine in okrajnega načelstva v Crikvenici nastanjena v tamkajšnji sobi, kjer ima na razpolago dve veliki sobi, obširno vežo in hodnik ter druge potrebne prostore. Pri sobi je veliko dvorišče, zasajeno s primorskimi hrastmi, bresti in borovci, ki dajejo deci pri odmoru potrebno senco.

Občina zlasti njen gospod načelnik, gredo koloniji v vsakem oziru zelo na roko in so napravili v sobi vse potrebne adaptacije, v kopalnici lep dostop k morju in skakalno desko, in vse to na svoje stroške. Ah, to kopalnico! Bolj idealnega za otroke si ne moremo misliti. Po zložni pešpoti in širokih kamenitih stopnicah prideš do morja, ki je pri kraju prav plitvo, se polagoma pogloblja in je še v daljavi 50—60 m pristopno tudi najmlajšim kolonistom. V tej razdalji pa je morje primerno zagrajeno in čez to mejo ne sme noben neplavač. No, pa saj teh sedaj med kolonisti sploh ni. 22 jih je bilo, ki niso znali plavati, a že prvi teden so se naučili pod spretnim vodstvom voditeljice gospe Ryškove in njenih pomočnic; še celo mali neboljani Peterček se je navadil plavati in bo tudi med konkurenti pri plavalni tekmi, ki jo priredi kolonija obenem s telovadno tekmo na dan, ko obišče kolonijo sam gospod župan ljubljanski dr. Dinko Puc. Otroci se kopljejo vsak dan dvakrat. Dopolodne še pred 9, ko vročina še ni tako huda, popoldne

pa po 5, ko se sonce nagne proti zapadu, zapihlja vetrič in vročina pojenjuje. To se prileže po kopanju kosilo in večerja! Saj pa tudi skrb za njih želodčke mlada brhka kuharica, ki ve vse njih želje in ki nam jo je prijazno dalo vodstvo gospodinske šole v Mladski. Kadar zvom pokliče k zajtrku, malici, obedu in večerji, se že zgrne vsa četa kolonistov okoli bogato obloženih miz in ko odhajajo tako blagodejno sili, je vse le sama hvala, da je bilo od sile dobro in kar preveč. Ni godrnjanja, nič kritike, mogoče zabavlja na tihem krik požurušček, ki mu danes nagaža želodček, ker si je večerj le preveč privoščil vseh dobrot. Ni dobro, če so oči večje kot želodček.

Da pa si malčki ogledajo tudi lepo okolico, je priredilo vodstvo kolonije že več izletov. Te dni se odpelje cela flotila na kršni Krk v Omišalj, spotoma pa si še ogledajo tudi Kraljevico. Drugi izlet po morju bo v Crikvenico in če možno še dalje v Selece.

Sv. Jakob—Siljeveca je kar neko središče vseh teh prelepih kopalnic in je silno primerno za izletnike, ki imajo radi mir in delajo le od časa do časa izlete v bolj žumna kopalnišča. Življenje v kraju je zelo poceni. Na razpolago so sobe za tuje po prav zmernih cenah, je več dobrih gostiln, ljudje so dobri in postrežljivi. Colnov za vožnjo po morju je vedno dovolj pri roki in so najemnine minimalne.

Kdor torej ljubi mir, poceni življenje, idealno kopanje, lepe izlete in ima na razpolago čas, naj kar napolni svoje kovčke in odide v Sv. Jakob—Siljeveca in ne bo mu žal.

Mariborske vesti:

Zdravje mariborske okolice

Mariborska okolica se deli na dve okrajni glavarstvi, ki ju loči medsebojno Drava. Oba okraja: Maribor desni breg in Maribor levi breg štejeta skupno 109.575 prebivalcev, ki živijo v 33 občinah (pred komasacijo je bilo v obeh okrajih 176 občin). Mariborska okolica ima v glavnem isto lego, kot mesto samo: na prelomu Pohorja in Dravskega polja ter na obronkih Slovenskih gorice se razprostira. Ta ugodna lega ji daje tudi v zdravstvenem pogledu velike prednosti pred drugimi slovenskimi okraji in po pravici slovi Maribor s svojim zaledjem kot eno najbolj zdravih mest v naši državi. Zdravje v mariborski okolici se svedoči najbolj nazorno v številnih podatkih zdravstvene službe v obeh mariborskih okrajih za preteklo polletje: porok je bilo v prvi polovici letošnjega leta 499, rojstev 1602, od tega 296 nezakonskih, 35 pa mrtvorojenih. Slučajev naravnih smrti je bilo 688, nenaravnih smrti pa 36. Med slednjimi 16 smrtnih nesreč, 14 samoumrov, 6 pa žrtve umora in uboja. Umrljivost je bila največja med otroci do 5. leta, 232, potem pa je umrljivost neznatna do 50 leta, nakar zopet poraste. Od

15. do 30 leta jih je umrlo na pr. samo 46, od 30—50 leta 74, od 50 do 70 leta jih je umrlo 173, nad 70 let pa je včakalo 280 ljudi. Je torej starostna doba v mariborski okolici precej visoka ter svedoči, da biva pri nas zdrav rod. Najhujša morilka je v mariborski okolici jetika, ki je zahtevala 146 smrtnih žrtve. Jetika v mariborski okolici raste in sicer od leta do leta v glavnem radi napredka tukajšnje industrije, pri kateri so zaposleni večinoma okoličani. Druga nevarnost proti okoličanom od raka, ki je zahteval 27 smrtnih žrtve ter je tudi v stalnem porastu. — Ostali smrtni slučaj se razdelijo na organske srčne napake, na pljučnico, večina pa na starostno oslabelost. Od nalezljivih boleznih je razsajala samo gripa, ki je zahtevala 15 smrtnih žrtve. Običajnih nalezljivih boleznih, kot so davica, škrlatinka, v letošnji pomladi okolica ni poznala. Zdravstvena služba v obeh okrajih je vzorno organizirana. Vodita jo v okraju levi breg zdravstveni inšpektor in sreski sanitet, referent dr. Jurečko, v okraju desni breg pa višji sanitetni svetnik sreski sanitetni referent dr. Zorjan.

Oddolžimo se spominu velikega pokojnika

V četrtek, 26. t. m. je zadel jugoslovanski Maribor in ves naš narod nepričakovana bridka izjava: Neizprosna smrt nam je ugrabila našega narodnega junaka in poeta generala Maistra. Ob prevozu njegovih zemeljskih ostankov v Unca pri Rakeku v Maribor, zlasti pa še pri pogrebu v soboto 28. t. m. mu je Slovenija izkazala zadnjo čast. Poslovila se je zadnjič od njega.

Njegova zadnja pot in njegov pogreb sta pričala, kako globoko v srce vseh je bila vsidrana ljubezen do največjega moža naših prevaratnih in poprevratnih dni in kako vseobsežna je bila naša hvalačnost, ki smo mu jo bili dolžni za njegovo zgodovinsko delo.

Mrtvo truplo našega osvoboditelja in poeta počiva danes v zemlji, ki jo je njegov živi duh osvobodil. Da pokazemo, kako z njegovo smrtjo in z njegovim pogrebom še ni usahnila v naših sreih misel nanj, marveč bo živela še dalje naše generacije, je sklenil Oblastni odbor NO prirediti v četrtek, dne 2. avgusta ob 20 na verandi restavracije Union komemoracijo, na kateri bodo govorili: njegov soborec upok. polkovnik Lavrič, O Maistru — voljaku; ravnatelj Studijske knjižnice in pesnik Janko Glaser o Maistru — pesniku; višji državni pravdnik v pok. Ivan Jančič o Maistru — narodnem delavcu.

Narodna društva in narodni meščani! Na vas se obračamo sedaj in vam kličemo: Kakor ste se klanjali živemu generalu in poetu, kakor ste ga spremljali na njegovi zadnji poti in se v jedki bolečini sklonili nad njegov prerani grob, tako počastite njegov spomin in pridite k tej komemoraciji. Pridite vsi in povejte še enkrat: Duh velikega generala Maistra bo vedno naš vodnik!

★
Sveta maša zadušnica za pokojnega generala Maistra bo jutri, v četrtek zjutraj ob 8 v mariborski stolnici.

★
Zamorske so se vrnili. Sinoči ob 6 je pripeljal vlak 50 mariborskih zamorčev, ki so okužili blagodat in prijetnost počitnic na morju v Kaštelu Lukšiču. — Res so izgledali vsi kot zamorčki, črni in ožgani od sonca, kateremu so se vse dneve izpostavljali. Privedel jih je v Maribor vodja počitniške kolonije g. Ravtar. Z Mariborčani se je nahajalo v koloniji tudi 12 Korošcev, za katere je tukajšnji Koroški klub prispeval vzdrževalnino. Tudi njim je tujalno na morju ter so se s težkim srcem poslovili od njega. Prihodne dni se vrnejo domov preko meje na Koroško.

★
Kolovadije. Te dni se vršijo kolovadije in prevzemanje nove carinske pošte. Prevzeme vrši sedaj občina kot lastnica od posameznih tvrdk, ki so izvrševale razna stavbena in opreмна dela. Ko bo prevzem gotov, bo občina predala poslopje, oziroma posamezne uradne oddelke dotičnim upravnim instancam. Zaenkrat še ni ugotovljeno, kako se bodo prostori razdelili na posamezne urade, ker se še vedno ne ve, ali bo tudi sosednja Avstrija namestila del svojih uradov v Mariboru. Za te urade je bil namreč določen poseben prostor v novi zgradbi.

★
Odsek za pospeševanje domače obrti, ki ga je osnoval Mariborsko slovensko žensko društvo, bo razstavil proizvode najraznovrstnejših ročnih del na Mariborskem tednu. Po zaslugi tega odseka se je počivila domača obrt v mariborskem

kraju. Tako se je razvilo v Halozah tkanje volnenih predmetov, v ormoški okolici znane šivane čipke itd. Vsi ti izdelki, ki so v širši javnosti še malo poznani, se bodo razstavili ter bodo vzbujali nedvomno veliko zanimanje. Prav tako zanimiva bo razstava pristnih štajerskih narodnih noš iz Savinjske doline, s Pohorja in Slovenskih gorice, ki jih pri nas tudi še malo poznamo.

★
Smrt pobira. Na Meljski cesti 67 je umrl v starosti 65 let vpokojeni železničar Stefan Lončarič. — V bolnišnici sta umrla: 19 letni ključavničarski pomočnik Viljem Regoršek in 72 letni občinski delavec Ivan Mohorič. — Svetila jim večna luč!

★
V žaru in čaru sumovitega Pohorja. Izšla je knjiga priznanega našega pisatelja dr. Franca Mišiča, ki opisuje naše Pohorje s tako ljubeznijo in znanjem, da ga še doslej nihče ni tako orisal. Knjiga, o kateri bomo še podrobneje poročali, je izšla v pisateljevi samozaložbi. Cena je 30 Din ter se dobi pri dr. Francu Mišiču, Maribor, Aškerčeva ulica 22 oziroma Mozirje.

★
Tretja žrtev Drave. V ponedeljek popoldne je zahtevala Drava v Mariboru svojo tretjo letošnjo žrtev. Utolil je dijak 11. meščanske šole Viljem Paurman iz Pobrežja. 14 letni fant se je šel kopat v družbi tovarišev na znano pobreško kopalnico nasproti Kraljevemu otoku, ki je znano po svojem plitvem nabrežju. Paurman ni znal plavati, pa se je vendar podal daleč v strugo. Šel je v družbi nekega ribiča, ki je dober plavalec, ter ga prosil, naj nauči tudi njega plavati. Pri tem je prišel do pasu v deročo vodo. Na gladkem kamenju je fantu zdrsnilo ter je padel. V brzicah se ni mogel več zvrnati ter ga je voda odnesla na globino, iz katere se ni več prikazal. Plavalci so odhiteli za vtoplajočim, pa so prišli prepozno. Truplo je Drava odnesla.

★
Nesrečni strelji zaradi ljubosumnosti. Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je zagovarjal včeraj Franc Posetta, 47 letni opekar. Posetta je italijanski državljan, živi pa v Pucenčih s svojo ženo Irmo. Dvomil je v ženino zvestobo ter osumil sosedu. Sklenil je nad obema izvršiti maščevanje. Dne 20. julija je celo popoldne prežal na ženo skrit doma. Ko je začel nek ropot v stranišču, je ustrelil v notranjost skozi okence, vendar žene ni zadel. Nato je zdruvil k sosedu Grah. Vrata so bila zaprta in ko je na trkanje prihitel Grah odpiral, je Posetta ustrelil petkrat kar skozi zaprta vrata. Dva strela sta Grahu predrila obledo, vendar ga ni nobena krogla ranila. Posetta se je danes zagovarjal z ljubosumnostjo in svojo vročo krivjo, priznal pa je, da je imel namen usmrtiti svojo ženo in sosedu. Bil je obsojen na dve leti robove in tri leta izgube častnih pravice.

★
S počitnice pobegnil. Pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah se je nahajal na počitnicah 13 letni Franček Zorko s svojimi starši. Te dni ga je pa kar nenkrat zmanjkalo in še sedaj ne vemo, kam se je obrnil v svet.

★
Turkova hiša se ruši. Končno se je pričelo s podiranjem Turkove hiše, da se regulira Pobreška cesta. Včeraj popoldne so pričeli odstranjevati mestni delavci trampo pred hišo. V hiši še stanuje neka stranka, ki ima istolam tudi trgovino, kljub temu pa se bo z rušenjem nadaljevalo.

★
Mestno kopalnišče v Kopalniški ulici bo od 1. avgusta naprej zopet odprto. Kopalne ure bodo do nadaljnjega sledeče: kadne kopelji v sredo, četrtek, petek in soboto od 9—19, v nedeljo od 8—12. Parne kopeli za ženske v petek od 9—19.

Velik požar na Barju

Ljubljana, 31. julija.

Sredi vročega dneva, ob silni vročini, ko so se kopalci hladili v valovih Ljubljanice, kmetje pa so spravljali otavo z barjanskih travnikov, je nastal na južni strani Ljubljane nenakrat velik, rdeč sij, daleč viden po vsej dolenski strani, Barju in Trnovem: nekje na Barju je gorelo. Po mestnih ulicah pa se je takoj oglasil gasilski rog, gasilci so že hiteli na pomoč.

Goreti je začela hiša premožnega posestnika Jožeta Knipica na Peruzzijevi cesti 91, to je na Hovici, v neposredni bližini barjanskega gasilskega doma. Hiša je bila precej prostorna in zidana ter je bila krita z opeko. Kako je nastal požar, je težko reči, domačini pripovedujejo, da so se vnele saje v dimniku, ki so zaletele požar v podstrešju. Podstrešje je bilo naloženo s senom. Ogenj je takoj objel vso hišo in naglo preskočil tudi na sosednji tik hiše, ki je bil krit s slamo in prav tako poln sena, slame in stelje. V nekaj minutah je bila vsa lepa domacija v plamenih. Na pomoč so takoj prihiteli sosedje, to je barjanski gasilci s svojo motorno brizgalno, za njimi je prihitelo z motorno brizgalno sedem ljubljanskih poklicnih gasilcev pod vodstvom poveljnika g. Gostiše, nato pa še rudniški gasilci z ročno brizgalno. Gasilci so neumorno delali, vendar pa se jim ni posrečilo rešiti domacije, pač pa so obvarovali sosedu, da tudi niso postali žrtve plamenov. Domačinom se je v prvem trenutku posrečilo rešiti številno živino iz hlevov ter nekaj pohištva. Zgorela pa sta popolnoma hiša, od katere so ostali le goli zidovi, in skedenj. Po srečilo se je sicer rešiti del pohištva, vse drugo pa je zgorelo. Pogorela je domacija skoraj vsa obleka, okoli 5 voz sena, mnogo slame in druge krme ter stelje. V skedenju je med drugim pogorela slamoreznica ter veliko poljedelskega orodja.

Goreti je začelo okoli 11 dopoldne, gasilci pa so gasili skoraj do 1 popoldne, pa še naprej so barjanski gasilci neumorno pomagali Knipičevim, kolikor se je le dalo, da jim ublažijo veliko stisko, v katero so zaskli. Pri tej nesreči se je pokazala velika požrtvovalnost in solidarnost, ki veže naše vrle Barjane.

Se bolj tragično pri nesreči je, da je gospodinja Marija Knipičeva živno bolna ter je dobila pri požaru tako hud živčen napad, da jo je moral reševalni avto prepeljati v bolnišnico.

Vse škodo cenijo nad stotisoč dinarjev, je pa le deloma krita z zavarovalnico.

K požaru je seveda prihitelo vse polno radovednežev, plasti iz bližnjega dela Ljubljane, ki so opazovali divjanje ognjenega elementa.

★

★
Sv. maša zadušnica za dr. Dollfusom. Včeraj ob 8 zjutraj je bila na željo ljubljanske avstrijske kolonije v stolni cerkvi tiha sv. maša zadušnica za dušo pokojnega avstrijskega kancelerja dr. Dollfusa. Mašo je daroval pri glavnem oltarju stolni župnik g. kanonik dr. Tomaž Klinar. Udeležila se je maše zadušnice vsa avstrijska kolonija ter tudi nekaj drugega občinstva, tako da je

bila udeležba prav velika. Avstrijski generalni konzul grof Orsini Rosenberg je odsojen iz Ljubljane, zato je generalni konzulat zastopal g. tajnik Franc Züger.

★
Stiska med delavci. Med delavci, ki so bili dosedaj zaposleni pri regulacijskih delih na Ljubljani, je nastala velika stiska, ker so ostali brez dela. Zatekajo se sicer na borzo dela, na mestni socialni urad in drugam, naj jim preskrbi zaslužka ali podpore, ker so po večini družinski očete, toda le malo jih je tako srečnih, da dobe delo pri drugih javnih delih, kakor na pr. pri raznih cestnih gradnjah in popravilih. Drugi prosijo borzo dela za brezposelno podporo, ki znaša, kakor znano, po 10 Din na dan, toda traja le malo časa in je ni deležen vsak brezposeln. Vsi delavci nestrpno čakajo dneva, ko se bo regulacija Ljubljane zopet nadaljevala, zlasti pa si žele, da bi delo prevzela kaka domača tvrdka, ki bi zaposlila samo domače delavstvo. Delavstvo se namreč boji, da ne bi dela prevzela kakšna tvrdka z juga, ki bi privedla druge, še cenejše delavce z juga.

★
Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani obvešča p. n. članstvo drame in opere Nar. gledališča v Ljubljani, da se prične redne vaje v četrtek, 16 avg. Sestanek članstva je v četrtek 16. avg. ob 10 dopoldne.

★
Obrtniško društvo v Ljubljani priredi dne 8. avg. celodnevno podučno ekskurzijo v Ruše, Falo ter posej »Mariborskega tedna« v Mariboru. Stroški izleta, vstevski vožnjo, južno, kosilo in večerjo, znašajo 130 Din. — Prijavitelj se je do vstevši 6. avg. t. l. pri predsedniku g. Rebeku Josipu, Cankarjevo nabrežje 9, v društveni pisarni Beethovnova ul. 10, pritičijo levo, ali pri članu g. Krapežu Milku, Jurčičev trg 3.

★
Zobni atelje Kriseh, Rožna dolina, se seli na cesto 11 24 in sprejema od 16. avgusta dalje zopet redno.

★
Največja izbira damskih in otroških predpisnikov, klothal; trepčno belo in barvato perilo. Najnižje cene! Gorizar, Sv. Petra cesta 29.

Videm ob Savi

Zopet samoum. V ponedeljek zjutraj so našli na progi Videm—Brežice razmesarjeno truplo mesarskega pomočnika Karla Podjeda iz Stare vasi. V nedeljo se je še prav vesel vozil s kolesom po vasi. Ze večkrat so opazili na njem znake duševne zmedenosti in je gotovo v takem stanju izvršil svoje strašno dejanje. Truplo so prepeljali v mrtvašnico in ga bodo pokopali v sredo.

★
Utopljenka, ki so jo pred štirinajstimi dnevi potegnili iz Save, se piše, kakor so sedaj ugotovili, Terezija Pustošek. Doma je bila iz Zol.

★
Umrla je Frančiška Stare, dobra kršćanska mati. Naj v miru počiva!

Kulturni obzorje
La Biennale v Benetkah
Slovenska umetnost

Iz razgovora

Biennale, smo ga povprašali, kakšne vtise je odnesel s te razstave.

Glavni vtis je pač ta, je dejal, da kvaliteto odločno prevladuje umetnost manjših narodov (Belgija, Poljska, Madjarska), dočim so večji narodi ponekod popolnoma odpovedali. Dr. Poglayen je zelo občudoval, da se nismo Jugoslavlani predstavili Evropi. Na vsak način bi bil jugoslovanski paviljon — razdeljen na tri dele s tremi narodnimi umetnostmi — v vsakem pogledu dopolnilni člen evropske narodno-diferencirane umetnosti. Srbsko slikarstvo bi pokazalo svojo, hrvaško svojo, a slovensko svojo

lastno duševno podobo. A tako smo znova — kakor že tolikokrat — zamudili priliko, pokazati evropski umetnostni javnosti svojo narodno posebnost.

Na razstavi, ki traja od aprila, a se bo zaključila oktobra meseca, so bile zastopane skoraj vse evropske države, nekatere z nižjo, druge z višjo kvaliteto razstavljenih del. Med prve (z nižjo kvaliteto) spada Avstrija, pa ne, ker nima sposobnih umetnikov (saj so nekateri, kakor Kokoschka, mnogo pomenili), marveč, ker je žirija preveč samovoljno izbirala. Še zmerom se je tako zgodilo, je dejal dr. Poglayen, da kjer je bila sestavljena žirija iz preštevilnih glav, je bil izbor umetnin konec koncev slab. Žirija torej (a ne umetniki) je kriva, da je ugled avstrijske umetnosti na tej razstavi močno trpel. Tudi nemška razstava ni dala zaokrožene podobe sodobnega nemškega slikarstva. Tu so bili (vsaj v slikarstvu) zgolj nacionalni zastopniki, tako zvani stvarni romantiki, ki poudarjajo le domačinsko umetnost (podobno kakor zagrebški »Zemljašci«); plastika pa je bila zastopana z najboljšimi umetniki. Rusija je dala preveč poudarka na propagandistično noto, manj na kvaliteto. Podobno sliko svoje umetnosti kakor Nemčija, je dala tudi Italija. Ni bil viden njen celoten obraz. Dobra izbrani so bili le: Carra, Franceschi de Pisis, Oppi in milanski Casorati. Španija je dala bolj ali manj retrospektivni pregled svoje umetnosti; vendar so bili vključeni tudi moderni slikarji: Ramon Zubiare in njegov brat, Diego Solana in kipar Capuz. Preveč retrospektivni značaj je imel tudi nizozemski paviljon, novejših imen ni bilo. Sorazmerno dobro je bila zastopana Ogrska po svojih starejših umetnikih Vászary-u, Csók-u (ki pa imata moderno slikarsko tendenco) in mlaših, kakor sta Aba in Egy. Poleg Belgije, ki je bila odlično zastopana v vseh pogledih, je dr. Poglayen zlasti pohvalil Poljsko, ki je pokazala v plastiki in slikarstvu zares osebo, iz naroda zajeto umetnost. Ta umetnost je

zaradi domačih, samo poljsko-narodnih ptez, mnogo bolj vidna kakor umetnost z mednarodnim obelježjem. Brez osebne note sta bili Grška in Češko-slovaška; med Čehi je bil dober le Blaziček. Ni posebnega nista pokazali Švica in Francija. Švico je zastopal vidno le Haller Hermann, dočim je bil Kuno Amien predstavljen le enostransko: pred vsem kot interesanten kolorist. Pomembnejši francoski umetniki so bili le: Derain, Dunoyer de Segonzac, Vlaminec itd. Anglija se je pokazala konservativno, Danska pa eksperimentalistično. Torej enostransko.

Razstava je bila med drugim zanimiva tudi po retrospektivnem prikazu portretov, ki so jih razstavile vse države. Toda ta del je bil v celoti nezadosten: posamezne države so se ozirale pri razstavi portretov bolj na pomen posamezne portretirane osebnosti kot pa na umetniško kvaliteto. Zatorej ni to razstava umetnosti, marveč portretiranih mož...

Dr. Poglayen se je z velikim priznanjem izražal o slovenski umetnosti preteklih stoletij in sedanosti. Ze lanko leto si je ogledal nekatere važnejše slovenske umetnostne spomenike in ugotovil nekatere nemške in italijanske vplive v slovenski umetnosti od 15. stoletja dalje. Letos je svoj študij dopolnjeval s tem, da si je ogledal še nekatere cerkvene in svetne umetnostne spomenike v Ljubljani in izven nje. Tako se je med drugim odpeljal z dr. Ložarjem v Kranj, Gostče, Godeče, Škofjo Loko, Suho pri Škofji Loki, Cnrgob itd., zlasti pa se je do podrobnosti zanimal za cerkev sv. Petra v Ljubljani. Dr. Poglayen pred vsem ugotavlja velike razlike med srednjeveškim slovenskim in srbskim slikarstvom in kiparstvom. Ze takrat se je Slovenija naslonila absolutno na zapad (Italija, Nemčija), kar je pač razumljivo že iz tega, da je veliko število nemških in italijanskih slikarjev delovalo na slo-

venskih tleh, dočim pa imajo srbski umetnostni spomeniki (tudi po razumljivih zgodovinsko-geografskih ozadjih) bizantinski obraz. Vse to se je naravno razvijalo. Toda danes, ko gre poudarek na osebno, narodno noto v umetnosti, igra Slovenija med jugoslovanskimi narodi v slikarstvu prvenstveno vlogo.

Kdaj pa so po vašem gledanju pronicilni slovenski umetniki v narodno duševnost in iz te zajemali svojo umetniško silo? — smo ga vprašali.

Vprav to tudi mene zanima, je odvrnil dr. Poglayen. To bi mogla točno pokazati »Zgodovina slovenske moderne umetnosti«, ki naj bi obsegala 20. stoletje. To stoletje namreč se mi zdi tipično slovensko. Taka knjiga bi bila vsekakor pomembna za vašo umetnostno zgodovino. Vprašanje narodne biti v slikarstvu in kiparstvu je prezanimivo za umetnost slehernega naroda. Vi Slovenci pa imate vrh tega še nekaj nadarjenih umetnostnih zgodovinarjev... Po moje so se že v impresionizmu in v nekaterih potezah še pred njim pojavljali neki slovenski obrisi, toda pravo slovensko lice vidimo šele v umetnosti 20. stoletja, ki doseže svoj vrhunec v povojnih Kraljih in Vidmarjih.

Omenili ste prej, da ste si zlasti ogledali cerkev sv. Petra v Ljubljani.

Da. Po enoletni moji odsotnosti se je njena notranjščina čudovito spremenila. Njena restavracija se je v vsakem pogledu posrečila. Lani so bile freske Jelovška, ki spada med najpomembnejše slovenske baročne slikarje, zaradi temne stene prilično zabrisane. Zdaj so prišle do polnega izraza, do živosti. Obžalujem le, da ni prepleaskan tudi prezbiterij, kjer motijo umetniško celoto neudovorne freske Kasterja. Kakor želim, so mojega mnenja tudi slovenski mojstri Plečnik, Vurnik in Stele.

Dr. Poglayen si je ogledal, kakor nam je pravil, še enkrat Narodno galerijo in Narodni muzej, ter odnesel globoke vtise o višini slovenske umetnosti. —bič

Odlični gostje na Bledu

Bled, 30. julija.

Da je Bled postal tako znamenito svetovno letovišče, je velika zasluga tujskemu prometu na Bledu in zdravilski komisiji, ter Blejčanom samih, ki znajo gostu ponuditi vsega, česar se mu poži.

Tako je tudi letošnja sezona, ki kaže rekorden obisk gostov in sploh največje številke, ker jo je Bled beležil. Ako pogledamo samo statistiko od 1. januarja pa do 15. julija preteklega leta 7.088 gostov in tega leta pa 7.945, vidimo da je tujski promet na Bledu ogromno narasel. Danes je na Bledu okoli 300 gostov in jih je v primeri s preteklim letom okrog 600 več. Upam, da te številke kažejo precej velik korak našega tujkega prometa, ki pa še vedno narašča od leta do leta. Tuji so zasedli že skoraj vsa privatna stanovanja, da ne omenim hotelov in penzionov, samo v okolici Bleda jih je še nekaj na razpolago. Vendar bodo tudi ta v kratkem zasedena, ko se obeta še večji naval v mesecu avgustu. Avgust je mesec, ko pridejo gostje iz Zagreba in Belgrada na Bled in takrat se šele pozna pravo letoviško življenje.

Z veseljem moramo pozdraviti prihod kraljeve rodbine, ki se je preselila iz vročega Jadrana v skrito gorsko letovišče.

Da so nastale počitnice tudi med diplomati, se vidi, ko polagoma prihajajo na Bled razni poslanci s svojim osebjem. Vendar moramo omeniti, da ni dospelo na Bled toliko diplomatov kakor po navadi, ko je bil zastopan skoraj ves diplomatski zbor. Prvi se je pojavil na Bledu turški poslanik na našem dvoru g. minister Hajdar Ali Bej, ki

je vzel za vso sezono stanovanje v vili Titani. Dolgo se že mudi na Bledu poslanik kraljevine Anglije g. Henderson in stanuje v Grand Hotelu Toplice. Prav tu ložira poslanik Češkoslovaške republike g. minister dr. Pavel Wellner. Dospel je tudi francoski poslanik g. Paule Emil Naggiar, ki je pa moral včeraj nenadoma odpotovati nazaj v Belgrad. Nemški poslanik g. Defour von Perouse se je letos preselil v okolico Bleda namreč v Begunje pod Karavankami, ker rajši prebiva s svojo družino in otroci na deželi. Letos prvič je dospel na Bled poslanik republike Peru na Dunaju g. Solar del Emilio, ki ložira v Toplicah. Pred kratkim je dopotoval naš stalni delegat pri društvu narodov g. minister Konstatin Fotič in stanuje s svojo družino v vili Thaler. Nadalje ložira v Grand Hotelu Toplice ameriški trgovski atačeh g. polkovnik L. Col. Whitley, ki je tudi prvič dospel v Slovenijo in vojni atačeh angleškega poslanstva v Belgradu g. C. A. Knight, guverner iz Londona g. Pareatoswald Esteot. Na Bledu na počitnicah so tudi g. dr. Stanko Sverljuga senator in minister n. r. in bivši minister in prvi slovenski ban g. ing. Dušan Sernee s svojo družino. Prav tako je dospel na Bled vrhovni rabin za državo g. dr. Isej Alkalai, senator iz Belgrada. Nadalje se mudita na Bledu švicarski konzul iz Zagreba g. Maks Freudle in pa generalni nemški konzul v Zürichu g. Vilhelm Valentin. Dospel je tudi bivši guverner Narodne banke g. Bajloni. Cenjenim gostom želimo prav prijetno počitniško življenje.

Toča okrog Konjic

Konjice, 30. julija.

Soparen dan je bila zadnja nedelja, da je pot curkoma lil z obraza. Zrak je takorekro visel med nebom in zemljo. V teh okoliščinah so se okoli petih valili od juga na vzhod temni oblaki, katere je krivec mahoma potisnil nazaj. Temperatura je padla. Močno bobnenje je naznanjalo, da se bliža huda ura. Nenadoma se je od Prihove sem zaslilo vreje kakor v kotlu. Še nekaj minut in vsula se je toča, suha in gosta, da je bilo videti kakor meglo. Debelja je bila kot orehi, ponekod še debelejša. Padala je dobrih deset minut, nakar se je vtil dež, ki pa je naglo prenehal. Nastopilo je mrzlo in jasno vreme.

Položnice

dober v današnji številki »Slovenca« oni p. n. poštni naročniki, ki jim je z dnem 31. julija potekla naročina ali imajo še kaj zastanka za prejšnje mesece. Vljudno prosimo vse prizadele, da se poslužijo položnice takoj v prvih dneh avgusta, da bo mogoče zagotoviti redno prejemanje lista. — Pri tej priliki ponovno opozarjamo, da imajo pravico do »Slovenčev« smrtno-nezgodne podpore samo oni p. n. naročniki, ki so imeli ob času nesreče naročnino plačano vsaj za tisti mesec, v katerem se je pripetila smrtna nezgoda. — Oni p. n. naročniki, ki bi položnice trenutno ne potrebovali, naj jo shranijo za prihodnje plačilo ali pridobe z njo novega naročnika.

— Pri težkočah v želodcu in črevih, pomanjkanju slasti, lenivem odvajanju, napenjanju, gorečici, pehanju, tesnobi, bolečinah v čelu, nagnjenju k bljuvanju povzroči 1 do 2 časi naravne »Franz-Josef« grenčice temeljito čiščenje prebavil. Izjave bolnišnic dokazujejo, da »Franz-Josef« vodo radi jemlje celo težko bolni, in da se dosežejo z njo veliki uspehi.

Kaj pravite?

Zivim že delj časa v Belgradu in čitam poleg slovenskih dnevnikov tudi srbske. Seveda me v prvi vrsti zanimajo vesti iz Slovenije, kolikor jih srbski listi prinašajo ločno in pravočasno, kar drugate si ilak pomagam s slovenskimi, ki prihajajo v Belgrad bodisi že popoldne istega dne ali drugi dan zjutraj. Iz srbskih listov zvev navadno, kdo je v Savi utonil, kako je neki norec epadel v zdravniško stanovanje, kako so se fantje, polni alkohola, stegli tam nekje na Dolenjskem in so obklali ali zaklali tega ali onega avfikatorja, torej ponavadi same senzacije, v katerih domuje bodisi slučajna ali namerna smrt. Ti članki so ponavadi zelo obširni s prav tako senzacionalnimi naslovi, tako da padejo tudi stehernemu srbskemu človeku v oči in je potem večen refren mojih srbskih prijateljev in znancev: Alaj ste mi vi Slovenci jedne pijanice, ubice in tako dalje.

Pred nekaj dnevi je umrl v Sloveniji velik mož, zaslužnik in za slovensko in za jugoslovansko zemljo — general Maister. Mislil sem, da bodo tudi srbski listi prinesli o njem vsaj glavne junake čine za našo osebojenje. Pa sem se zmotil. V enem kotu, prav na zadnjih straneh nekakega tujkaj-njega zelo znanega dnevnika sem slučajno našel borih dajset vrstic o njem. Ko sem srbsom isti dan govoril o Maistru, ni nihče vedel o njem ničesar, le eden je tudi slučajno vedel, da je umrl in samo to, da je bil general. Naslov članka je prebral. Pač pa sem v istem listu pred časom bral na dolgo in široko toplotno pisane članke o kitajskem generalu Cing Liu, ki je baje umrl nekje v Fiu Ting in so bile njegove zasluge za kitajsko domovino nabrane v cel paternoster. Kaj pravite, g. uradnik, k temu?

Zadnjič sem pa vseeno bral širok napis v enem izmed tujkajskih dnevnikov o stari, ki je za nas Slovence gotovo velikega pomena: Ali bo postal škof Anton Slomšek prvi slovenski svetnik? Članek je bil dolg skoraj štiri kolone, o Slomšku pa je pisano vsega skupaj nekaj vrstic. O njem pravi članek, da je živel v preteklem veku, da je bil o stari asket, da je izgnal iz osnovnih šol neuke učitelje in jih namestil s duhovniki in da je premostil rekoč levantinske škofije v Maribor. Zaradi teh »zaslug« naj bi postal prvi slovenski svetnik. Te informacije o Slomšku je položil poročevalec v usta slovenskega akademika. Ne verujem, da bi sploh kateri slovenski akademik vedel tako malo o Slomšku. Taki članki presenečajo človeka in do bro bi bilo, g. uradnik, da bi tudi v Vašem cenj. listu uredili novo rubriko pod naslovom: Zakaj? Zakaj? Čemu? Komu dobro?

R. V.

Koledar

Sreda, 1. avgusta: Vezi sv. Petra apostola.

— Novi goriški nadškof monsr. Margotti je bil, kakor pevezmano iz italijanskih listov, med vojno rezervni podporočnik pri 39. pešpolku in je v Bologni, kamor je vsak dan prihajal s kolesom iz svoje župnije v bolonjskem predmestju, služil pri vojski cenzuri. Cenzuriral je slovenska, hrvaška, srbska, bolgarska, nemška, francoska, angleška, španska, ogrska, ameriška, židovska in grška pisma. Med tem pa je upravljal tudi svojo župnijo. Slikajo ga kot skromnega in ljubeznivega gospoda, ki ljubi tudi šalo.

— V Rajhenburg! O Velikem Smarju bo drugo skupno romanje k Mariji Lurški v Rajhenburg, združeno s celodnevним izletom v Zagreb. Prijave sprejema do 5. avgusta list »Po božjem svetlu«, Ljubljana, Tyrševa cesta 17.

— Spremembe v žrnatnem prometu S 1. avgustom se izpremeni dosežani rod v žrnatnem prometu sledi: Ljubljana-Sušak-Zagreb-Borovo-Belgrad, vsaki dan: odhod iz Ljubljane ob 8.20 zjutraj, prihod v Ljubljano ob 18.05 zvečer. — Cene: Ljubljana-Sušak 180 Din, Ljubljana-Zagreb 300 Din, Ljubljana-Belgrad 690 Din. — Ljubljana-Celovec-Ljubljana: odhod iz Ljubljane ob 12.20 popoldne, prihod v Ljubljano ob 14.20 popoldne. — Cene: Ljubljana-Celovec 220 Din, Zračni promet na tej progi se vrši le dvakrat na teden in to v ponedeljek in soboto. — Ljubljana-Sušak-Zagreb, vsaki dan: odhod iz Ljubljane ob 14.35 popoldne, prihod v Ljubljano ob 18.05 zvečer. — Cene: Ljubljana-Sušak 180 Din, Ljubljana-Sušak-Zagreb 300 Din.

III. Mariborski teden od 4.—15. avgusta 1934

Revija kulturnega gospodarskega in družabnega življenja Mariborskega okrožja. — 13 velikih razstav, mednarodne sportne prireditve, mednarodni šahovski turnir, razni kongresi in zborovanja.

Veselični prostor z raznimi velikomestnimi atrakcijami. Gledališke predstave in koncerti pod milim nebom.

Zaključek 15. VIII. Veličastvena beneška noč z velikim ognjemetom na Mariborskem otoku.

50% popust na železnih in parnikih

— Čebelarjem. Vse čebelarje, ki bodo prevažali čebele v ajdovo pašo, obvešča Čebelarstvo društvo, da je kr. banska uprava odredila, da smejo čebelarji prevaževalci, zaradi zgodnje letošnje letine, izjemoma prepeljati čebele v ajdovo pašo že od 1. avgusta dalje, s pripombo, da pa bodo isti čebelarji morali čebele toliko dni pred 20. sept. odpeljati s pašišča, kolikor dni pred 10. avg. jih bodo pripeljali v pašo. Ta odredba bo objavljena tudi v Službenem listu.

— Vseslovenski čebelarjski kongres in razstava. Ponovno vabimo vse čebelarje, da se udeležijo vseslovenske čebelarjske razstave in kongresa, ki bo v dneh od 26. do 31. avg. v Belgradu. Vse blago, določeno za razstavo, se bo prepeljalo v Belgrad za polovično ceno. Polovično vožnjo bodo uživali tudi vse udeleženci kongresa, kar bo veljalo 286 Din. — V Belgradu trdno pričakujejo, da se bo razstava in kongres udeležilo posebno dosti čebelarjev iz dravske banovine, kor so Slovenci znani kot napredni in agilni čebelarji. Zato prosimo vse naše člane in nečlane, da se nemudoma prijavijo bodisi glede udeležbe na razstavi oziroma na kongresu, pri glavnem tajništvu Čebelarstva društva v Ljubljani. Prijave za razstavo in blago se poslati tajništvu takoj, blago samo pa do 5. avgusta. Prijave za udeležbo na kongresu se poslati do 20. avg. Slovenski čebelarji se odpeljejo na kongres dne 25. avg. Čebelarji, agitirajte za veliko udeležbo.

Radost na zraku in soncu Vam daje NIVEA

Pred sončenjem morate nadgrniti svoje telo s Nivea kremo ali Nivea oljem. S tem zmanjšate

nevarnost sončarice, obenem pa dobite krasno bronasto barvo kože.

Nivea na zraku in soncu!

Celje

— Srebrnomašniški jubilej v Vojniku. V ponedeljek so se zbrali v Vojniku trije gospodje, ki so 1909. leta prejeli skupaj zakrament sv. mašniškega posvečenja. Zbrali so se: Lassbacher Anton, župnik v Vojniku, dr. Ivan Zagar, prošt v Ptuj, in škofič Marko, župnik v Kapeli pri Radencih. Na predvečer so jubilarjem Vojničani priredili podoknico, v ponedeljek je bil pa slovesen vzhod v cerkev. Pred župniščem so slavljence pozdravili zastopniki Apostolstva mož, zastopnica dekliške Marijine družbe in zastopniki fantov. V cerkvi je imel slavnostni govor g. kanonik Pavel Zagar iz Nove cerkve, brat ptujskega prošta, nato je pa bila asistirana sveta maša, ki jo je daroval g. župnik Lassbacher. K slovesnosti se je zbrla tudi duhovščina domače dekanije, nekaj gospodov iz Celja in mnogo občinstva.

— Prihod prevz. g. škofa dr. Tomažiča v Celje. Včeraj zjutraj se je začela pri oo. kapucinih slovesna tridnevica v čast sv. Konrada, ki je bil letos o binkošti v Rimu prišet svetnikom. Slovesen zaključek tridnevne bo jutri. Z mariborskim osebnim vlakom prispe ob 7 zjutraj v Celje prevz. g. škof dr. Tomažič, sprejem se bo vršil takoj ob prihodu na Bregu pri stopnicah kapucinskega samostana. Ob 9 bo slavnostna pridiga, ki jo bo imel stolni prošt mariborski mil. g. dr. Vrabec, nato pa svečana pontifikalna sv. maša, katero bo opravil prevz. g. škof.

— Iz policijske kronike. Franc M., 26-letni brezposelni krojaški pomočnik z Gorenjskega, je bil že devetkrat predkaznovan zaradi tavin, enkrat pa zaradi rop. V soboto, dne 28. t. m. je hotel iz stanovanja neke stranke v Celju ukrasti suknjo, kar se mu pa ni posrečilo, ker ga je stranka preje zasledila in je moral bežati. Stražnik ga je pozneje dobil v neki gostilni v Zavodni in je Franc M. priznal, da je imel res namen kraji. — Šolskemu upravitelju iz Orle vasi g. Jarhu Josipu je v ponedeljek dopoldne nekdo ukradel izpred neke gostilne na Kralja Petra cesti s kolesa črn suknjic, vreden 300 Din. — Sovineku Antonu, avto-prevozniku iz Celja je bilo v soboto ukradeno izpred neke hiše v Askerčevi ul. kolo znamke »Naxos«, črna pleskano, evid. št. 2-11.121-3, vredno 1000 Din.

Ptuj

Nenavadni gostje v kavarni. Pred dnevi so gostje v tuk. kavarni »Evropa« bili priče dogodku, ki ga menda ne bodo kmalu pozabili. Okrog 11 ponoči je namreč skozi vrata kavarne kot blisk pridrvelo v kavarnske prostore devet dihurjev. Gotovo na begu, so jo kar ubrali v kavarno. V trenutku so se pomešali med goste, med katerimi je nastala prava panika. Nekateri pogumnejši so jeli udrihati po dihurjih, drugi pa so urno skočili na stole in mize, kajti silno preplašene živali so začele nato grizti na vse strani in se braniti pred neumljenimi udarci. Končno je uspelo dihurjevi vojski uiti skozi ista vrata na prosto, vendar pa so štirje dihurji svojo zablodo plačali z življenjem, ostali pa so izginili neznanu kam. Gostje v kavarni so se oddahnili od razburjenja, v katerega jih je spravil nenavaden poset. Vsi se vprašujejo, kako in odkod so prišli ti dihurji tako nenavado. Najbolj verjetno je, da so imeli svoj brol v mestu samem, v kakem zapuščenem dvorišču, odkoder so hodili grabiti domače zajce in perutnino. V teku časa se je dihurška družina razmnožila, iz njihovega brloga jih je nekdo preganjal na ulico, odkoder so v svojem strahu zašli v kavarno.

Novi grobovi. V Rabeljeji vasi pri Ptuj je umrl užitar Janez Gregorec. Dosegel je starost 66 let. — V Ptuj pa je umrla Marija Ulman, roj. Rogozinski, pos. vdova v 74. letu starosti. — Blag jima spomin!

Št. Vid nad Ljubljano

Obrotna razstava v Št. Vidu postaja vedno bolj priljubljena obiskovalcem. Da je to resnica, potrjuje to, da se število obiskovalcev čim dalje bolj množi. Vsak obiskovalec pa je, ko zapušča razstavne prostore, s tem, kar je tu videl, nad vse zadovoljen. Št. Vid predstavlja od tedaj, ko je bila otvorjena razstava, pravo mestno sliko, zlasti od postaje električne cestne železnice pa do razstavnega prostora, to je Narodne šole. Vrvenje množice je toliko, kakor v najbolj obljubljeni ljubljanski ulici. Vsemu temu se ne bomo čudili, ako pomislimo na lepo solidno izdelane predmete, ki jih nudi razstava obiskovalcem na pogled, hladni prostori, čisti in zračni hodniki, kjer se človek počuti tako prijetno v tihi miru, ki si ga poželji po dnevnem trudu. Med prijaznimi obrazi razstavljavcev se počuti obiskovalec čisto domačega. Za okrepčilo pa skrbijo vrli šentvitski gostilničarji, kateri nudijo v svojih lokalih in lepih senčnih vrtovih svojim gostom vso udobnost in skrbno postrežbo. Želeli bi bilo, da Št. Vid započeto delo nadaljuje in nas prihodnje leto zopet iznenadi s prvo razstavo.

Šmartno pod Šmarno goro

Sadljarska in vrtnarska podružnica obhaja v nedeljo, dne 3. avgusta desetletnico svojega obstoja in priredi v ta namen veselico z jako pestrim programom. Podružnica se je osnovala leta 1924, prvi njen predsednik je bil g. Erjave Jožef, ki je predsedoval do leta 1933 z največje vemo in poštvenostjo, nato je zaradi bolezni moral odločiti predsedniško mesto, katero je prevzel sedanji g. predsednik Lampič Nikola, ki je po svoji delavnosti in poštvenosti vreden svojega prednika. Društvo je v teku desetih let zgradilo dve moderni sušilnici za sadje in sicer eno v Srednjih Gameljnih za tamošnje tri vase, drugo v Šmartnem za Tacen in Šmartno. V teh sušilnicah sušijo člani kakor tudi drugi posestniki proti malenkostni odškodnini svoje sadje, namesto da bi ga kuhali v pogubonosno žganje. Sušilnici sta bili zgrajeni brez vsake podpore in sta veljali nad 30.000 Din. Daje si je društvo nabavilo tudi dve škroplilnici za sadje in namerala nabaviti še eno moderno samodelno. Te škroplilnice se izposujejo proti malenkostni odškodnini. V društvu je sedaj včlanjenih 36 posestnikov.

Trbovlje

Občina nujno rabi proračun.

Banska uprava je naročila županstvu, naj v osmih dneh sestavi občinski proračun. Občina že namreč drugo leto gospodari brez rednega proračuna, ker ni bilo pravega obč. zastopstva in odbora, ki bi ga izglasoval in odobril. Škoda ima občina in davkoplačevalcem se godi krivica, ker se davki pobirajo na podlagi proračunov iz prejšnjih let, ko so bile druge razmere. Tudi ni več v skladu z zakonom, da vodi županske posle človek iz druge občine. Novoizvoljeni župan g. Klenovšek je že pozval, da sestavi nov proračun, a bo še morda treba, da prej redno prevzame županske posle in bo z odborom vred zaprisežen, kakor predpisuje zakon, po katerem se to lahko odloži največ 15 dni po izvršenih volitvah.

Velik obisk v občinskem kopalšču. Vsed hude vročine je polno kopalcev v Savi, kjer nihče ne pobira vstopnine, a tudi edino kopalšče, ki je last občine, ima polno obiskovalcev, da bo tudi občinska blagajna imela nekaj dobička, še več pa ljudsko zdravje.

To so prizori z dobrodušnega Dunaja!

Na sliki vidimo, kako vojaštvo vleče iz palače radijske postaje Rawag nekatere upornike.

Prizor pred prostori dunajske radijske postaje. Policija in Heimwehr sta že iztrebila narodne socialiste. Zdaj spuščajo na deski skozi okno enega izmed mrtvecev.

Vladne čete naskakujejo radijsko postajo, ki so jo zasedli narodni socialisti.

Proti krvnemu navalu

V zadnjih letih priporočajo nekateri zdravniki proti krvnemu navalu tale recept. Med tednom naj enkrat ali dvakrat bolnik uživa samo kuhano sadje (kompot). 24 ur naj leži in vsaki dve uri naj použije nekaj skuhanih jabolk, oslajenih z 200 grami sladkorja. Če treba, naj podnevi spije še pol litra vode.

Ameriški stratostat se je raztrgal

Letalci so se rešili s padali

Ze včeraj smo poročali o poletu ameriških letalcev v stratosfero. Iz Newyorka so zdaj prišla podrobna poročila o tem dogodku. Ta poročila potrjujejo prve vesti, da ni polet uspel, ker so se morali letalci prej spustiti na tla, preden so dosegli željeno višino. Major Kempner, stotnik Stevens in Anderson so okoli 20. ure v soboto dosegli najvišjo višino, in sicer 18.290 metrov. Z radijem so tedaj naznanili, da se prično takoj spuščati, ker so se pokazale na balonu poškodbe. Obod je bil na nekaterih mestih raztrgan. Balon je pričel naglo padati in drvel proti zemlji z hitrostjo 150 m na minuto. Za letalce se je bližala katastrofa. Ker je uha- jal iz balona plin, je balon padal čedalje hitreje. Samo ena luknja na balonu je v obsegu me-

rila 15 metrov. Kako naj se zdaj letalci rešijo? Še ko so bili 10.000 metrov visoko nad zemljo, so sklenili, da poskušajo srečo s padali. V višini 1500 m se je prvi spustil Anderson. Z višine 900 metrov mu je sledil Stevens in Kempner je ostal v balonu, dokler se ni ta približal zemlji že na 150 metrov! Kaj, če se padalo ne odpre v tej višini? Kempner se ni mogel več dolgo obotavljati, tudi on se je spustil iz gondole in tudi srečno pristal. Vsi so pristali v bližini neke farne v državi Nebreska. Tudi balon je padel na tla nedaleč proč. Po dosedanjih poročilih je gondola ostala nepoškodovana. Letalci so mne- nja, da so nastale luknje na balonu radi močnih vetrov, ki so balon zajeli v silnih višinah.

Zadnja parada pred carjem

Spomini ob 20 letnici obiska francoskega predsednika Poincareja v Petrogradu

Neznosna vročina je pritiskala nad Petrogradom, ceste so bile prašne in razme- roma prazne, ob nabrežnih palačah je bilo videti le malo ekvipaž. Šele pozno zvečer, ko se je ohladilo, je oživel Petrograd. Romun- ski in italijanski orkestri so igrali po jav- nih lokalih, v Samarkandu so prepevali ci- ganski zbori, ob reki se je zbiralo brezskrbno prebivalstvo. V tovarniških četrtih pa je bilo nemirno, stavke, mitingi, revolucio- narni govori, policisti peš in na konjih, obo- roženi do zob, so zapirali dohod. Po saloni- in kazinah so govorili o vojni, v Sarajevu je padel strel v svetovni mir, posebno na- vdušeni častniki so že dali brusiti svoje sablje...

Poincare je prišel na obisk k carju, sprejem je bil veličasten, politično poudar- jen, in za 22. julija je bila v taboru Kras- noje Selo napovedana sijajna parada. V rde- či hiši ob mostu, iz katere je vodil Sazonov zunanjo politiko Rusije, je rastlo razbur-jenje. Italijanski poslanik grof Carloti je na balu pri grofici Kleinmichel namestniku zunanjega ministra baronu Schillingu pred- ložil resno vprašanje, kaj bi Rusija nare- dila, če bi Avstro-ogrsko napovedala Srbiji vojno. Avstrijski poslanik grof Szapary se je nepričakovano in prezgodaj vrnil s svo- jega dopusta ter je bil v diplomatskem ob- čevanju zelo rezerviran. Nemški poslanik grof Pourtales je neprestano poudarjal mi- roljubnost nemškega cesarja, istočasno pa je poudarjal tudi zvezno razmerje, ki veže nem-ško državo s podonavsko monarhijo. Voja- ški atašeji so se zaman trudili, da bi kaj zvedeli v generalnem štabu in v vojnem ministristvu.

Dne 22. julija, na dan velike parade, pa- se je zdelo, da so vse skrbi pozabljene. Vsi gardni polki v svojih sijajnih uniformah so bili zbrani na obširnem prostoru. Za carja, carico, njuno spremstvo in za francoske go- ste je bil postavljen krasen šotor, poleg pa tribuna za diplomatski zbor in kneze. Ne- nadoma so se začeli iz daljave signali tro- bent in klici »hura«, ki so se nadaljevali od fronte do fronte. Godbe so zaigrale himno »Bože cara hrani«, Nikolaj II. je počasi jez- dil na belem konju. Čete so prezentirale orožje, častniki so stali kakor vlti iz brona, z golimi sabljami, dame na tribunah so se spoštljivo priklanjale. Za carjem je jezdilo slajno spremstvo, generali, krilni poboč- niki in vojaški atašeji, ki so bili carjevi gostje. V kočiji, v kateri so bili vpreženi štirje belci, blazine iz bele svile, jezdec v zlatom tkanih rdečih jopli, je sledila car- ica, na njeni strani je sedel Poincare, za carico so se pa peljale mlade velike kne- ginje.

Poveljniki so se pojavili pred carjem k raporu in vojaška parada se je razvijala po redu, dokler se ni nagnilo sonce proti horizontu in pozlatilo kupolo cerkve na gričku in dokler ni zadonel topovski strel, znamenje za večerno molitev. Vse je mol- čalo, praznična tišina nad taborom in nad šotori, nato pa so zadoneli rogovi in into-

nirali koral »Gospod, bodi nam milostiv«, desetisoč, morda stotisoči vojakov so peli to čudovito lepo melodijo.

Carška družina se je s svojimi gosti umaknila v pripravljene prostore, da bi drugo jutro gledala paradni pohod čet. Opa- zilo se je pa, da tarejo skrbi Nikolaja II. in njegovo okolico. Stafete so prihajale in prinašale važna poročila. Veliki knezi so zbrali nekatere višje častnike okrog sebe in jim dajali ukaze. Pobočniki so zapustili pa- rado in na avtomobilih hiteli v Petrograd. Italijanski poslanski svetnik grof Monreale je pripovedoval, da bo Avstro-ogrsko izro- čila Srbiji ultimatum, čigar posledice bodo ne- pregledne. Sunanji minister Sazonov se je nemudoma vrnil v Petrograd, ker mu je avstrijski poslanik grof Szapary sporočil, da ima zanj važna poročila. Nemški posl- nik je previdno vprašal, kdaj se namerava Poincare vrniti v Francijo. Dobil je odgo- vor, da je Poincare svoje bivanje v Petro- gradu skrajšal in da bo francosko brodovje s predsednikom še tisti večer odplulo. Sa- zonov je v krogu svojih prijateljev in ino- zemskih diplomatov govoril o tem, da bo v slučaju avstro-ogrške ultimata Srbiji vojna neizogibna.

Zvečer 23. julija, po končani paradi, je vladala v Petrogradu velika pobitost, po de- lavskih četrtih so se vedno bolj širili nemiri. Nekega tovarniškega ravnatelja so stavka- joči delavci odvedli iz pisarne in ga na to- varniškem dvorišču umorili. Delavci so na- padli vozove cestne železnice in so morali nastopiti kozaki. Ker se ni posrečilo zatreti nemirov, so bili pozvani gardni polki, ki so zasedli celo mesto.

Ameriške bojne ladje so priplule v pri- stanišče, angleško brodovje je pred kratkim zapustilo Petrograd. Na poslaništvi, po sa- lonih in v klubih so govorili samo o vojni. Res je bila stranka, ki ni hotela ničesar vedeti o vojni z Avstro-ogrsko in Nemčijo, ki je bila prepričana, da bi bila z vojno ogrožena monarhija in obstoja Rusije, ali njen svarilni in pomirjevalni glas je pre- kričala vojna stranka. Kakor poroča fran- coski poslanik Paleologue v svojih spomi- nih, je velika kneginja Anastazija Nikola- jevna, žena velikega kneza Nikolaja Nikola- jeviča, vsa vesela klicala: »C'est ma guerre« (To je moja vojna). Z Rusijo na čelu se je vrgel svet v največjo katastrofo človeštva.

★

»Stojte, vi ste osumljeni, da ste ukradli avtomobil.«

»Preiščite me mirno, gospod narednik!«

★

Oče (sinu, ki lenuhari na vrtu): »Že zopet lenuhariš. Nisi vreden, da bi nate sonce sijalo.«

Sin: »Prav zato ležim v senci, ljubi oče.«

★

Profesor: »Kaj so znali Grki bolje kakor mi?«

Dijak: »Grški jezik...«

V.:

Po valovih Donave široke ...

(Beleške iz popotnega dnevnika.)

Sedaj so te ovire že zelo, zelo odstranjene in je Donava v Malem in Velikem Džerdapu takorekč regulirana. Prenehale so tiste nevar- nosti, ki so ovirale plovidbo, sedaj lahko plo- vejo skozi tudi velike ladje. Sicer so pa že tudi Rimljani delali, da takratne ovire odstranijo, oziroma se jim ognejo. To priča plovni kanal, katerega so Rimljani izkopali, da obidejo »Ze- lezna vrata« in to ob jugoslovanski obali do Sipa. Postavili so v reko ogromen nasip in tako vodo gnali v kanal. Na ta način so lahko plule ladje že pred 18. stoletjem poleg »Zeleznih vrat« brez nevarnosti. No, pozneje se je sčasoma ta kanal zasipal in zarastel s travo in voda je po- novno krenila v staro strugo, svojo matico, pe- neč se preko sten »Zeleznih vrat«. Odtod ima ta rimski nasip svoje ime: Sip.

Kake važnosti je plovidba po Donavi, pri- ča to, da so vse države delale na tem, da se regulirajo »Zelezna vrata«. Znameniti evropski strokovnjaki so bili pozvani, da povedo svoje mnenje. In ti so rekli, naj se naredi poseben ciklopski zid na sredi po strugi Donave. Tako bi se voda odbijala od obale in se dvignila 2 do 3 metre. Začel se je delati 2. septembra 1890. Delalo je tisoče delavcev, boreč se z ogromnimi težkocami, da so obvladali gorostasen upor »Ze- leznih vrat«.

»In sedaj plovemo mimo tega čudovitega zidu mirno in varno,« je rekla Tea. In vsi smo gledali ta zid, sredi Donave postavljen, širok 60 metrov in globok 2 metra, dolg pa 2000 m. »Pravijo,« je rekel njen spremljevalec, »da so bila »Zelezna vrata« prej še bolj zanimiva, ko ni bilo tega zidu.«

Zdravko je mahnil z roko. »Kaj zanimivosti, če se pa skozi ni moglo.« Parnik je zavriskal...

»Veseli se, da se je izmotal iz nevarnosti,« je rekel Tein spremljevalec. »Zakaj, glejte, za- puščamo poslednjo nevarnost Zeleznih vrat.«

In res. Pred nami se je razprostirala Dona- va, široka in tiha, vsa dostojanstvena, kakor takrat, predno smo pripluli do džerdapskih so- tesk in klancev. Parnik je plul s polno paro in kolesa so mogočno grebla valove, da so se pe- nili okrog njega, srdito, začuden, da jih moti v njihovem veličanstvu.

Solnce je klonilo nekoliko na zapad in la- hek vetrič je poljubljal lica in božal glave, ka- kor zaljubljen mladenič svojo izvoljenko.

Od tod pa vse do izliva v Črno morje nima Donava več klancev, sotesk, skalnatih sten in rtov, nikakih vrtncev in vodolomcev. Njena obala je prostrana, širina velika, globina do- voljna, da ni nevarnosti, da bi trčilo dno ladje v glavo povodnega moza.

Takoj za Sipom je otok, ki so ga Turki ime- novali »Ciplak cedac«, a Srbi »Golo otrovce«, Vlasi, to je Romuni, pa »Ostrov-gol«. Na njem so razvaline nekakšnega gradu.

Pol ure vožnje, pa zagledamo na sami obali, na vzvišeni steni razvaline gradu, ki se zove Črna stena ali Karataš.

Kmalu zagledamo Kladovo z gradičem. Me- sto je pod gradom in ne daleč se dviga hrib, posajen z vinogradom. Grad je zidan na teme- lju nekdanje rimske utrdbe, katere osnovo je obdržal, a gornji ustroj je turški. Oblika je šti- rioglasta s 6 metrov visokim zidovjem. Na oglih so stolpi, visoki 12 m. Turki so se s tem gradom mnogo bahali in so mu dali ime Feht-ul-Islam, to pomeni »Ziščita Islama«. Prebivalstvo v oko- lici mu pravi »Svetislave«.

Okrog Kladova se je v avstrijsko-turških bojih v prejšnjih stoletjih prelilo mnogo krvi. Tu je leta 1689. badenski markgrof primamil k sebi zadnjega srbskega despota, Džordža Bran- koviča in ga zaprl. Verolomni avstrijski poli- tiki, ki ji je, poleg mnogih lepih obljub, bilo potrebno najprej tudi despotovo ime, ki bi v čim večjem številu dvignilo narod pod orožje proti Turkom v prid Avstrije, se vseeno ni po- srečilo, izrabiti ga v svoje namene. Zato je mo- ral despot Džordže izpiti gorjupo čašo avstrijs- ke nezvestobe in propasti kot jetnik v dolgem in mučnem jetnikovanju.

Ali je Byrd še živ?

Ameriški raziskovalec admiral Rihard Byrd raziskuje že štiri mesece Južni tečaj. Od glav- nega taborišča se je oddaljil kakih 200 kilome-etrov in se nastanil v koči, ki tiči v snegu in ledu. Z radijem je sporočil, da je zbolel, in pro- sil, naj pridejo ponj. Šla mu je na pomoč sku- pina pogumnih raziskovalcev, toda radi snež- nega viharja se je morala vrniti. Resno se bo- jijo za njegovo življenje.

Spot

Na V. balkanske igre

V Zagrebu 28. VIII. in 1. ter 2. IX. 1934

Največja sportna prireditelj v Jugoslaviji bodo V. balkanske igre, ki se vrše letos v Zagrebu in sicer v dneh 28. avgusta ter 1. in 2. septembra. Na balkanski olimpijadi se vršijo samo tekmovalna v lahki atletiki, v kraljici

Zagreb vabi na balkanske igre

sportov, ki igra tudi na svetovni olimpijadi glavno vlogo; saj so to v resnici najlepše, najbolj vsestrane in tudi najstarejše telesne vaje. O naši lahki atletiki, ki je v zadnjem času močno napredovala, smo že precej poročali, bo pa treba še dosti propagande, da se udomači med našim narodom in da bo zavzela prvo mesto med vsemi sportnimi panogami. Letošnje balkanske igre, ki se vrše prvičkrat v naši državi, bodo gotovo mnogo pripomogle k nadaljnjemu razmahu in napredku v naši lahki atletiki.

V Zagrebu, na sedežu zveze, imajo različni odbori vsak dan seje za pripravo letošnjih balkanskih iger. Razume se, da sta najagilnejša propagandni in tehnični odbor, ker imata tudi največ dela.

Tudi upravni odbor je stalno na delu. Plakati, ki vabijo po vseh mestih naše domovine

na velike slavnosti balkanskih lahkoatletov, in katerega nam kaže naš slika, so umetniško delo umetniškega ateljeja »Tri«, ki predstavlja metalec kroglice. Na desni strani tega okusnega in efektnega plakata so razvrščene zastave vseh šestih balkanskih držav, spodaj pa je napis: Izšli so tudi drugi plakati v manjšem formatu, ki so tudi izdelani v petih barvah; ta plakat predstavlja našega prvaka v metu kopja in rekorderja v suvanju kroglice Aleksa Kovačevića (delo arh. Korbar-ju), in so na njem istotako zastave vseh sodelujočih držav. Oba plakata sta zelo efektna in okusna in bosta po vsej priliki privabila na desetisoče jugoslovanskega sportnega občinstva na omenjene igre.

V delu so tudi spominski znaki za vse funkcije in atlete, ki bodo — neglede na uspehe — nastopili na teh igrah. Ta znak je izdelal g. Miroslavjević, in predstavlja inicijale balkanskih iger »BIC« kombinirane iz petih barv, za stav balkanskih držav. Plakete, katere bo naša zveza podelila vsem plasiranim atletom, predstavljajo predajo dveh tekačev pri štafeti tekmu. To je delo kiparja g. Juhna.

Tehnični odbor doslej še ni imel veliko dela. Po zagrebškem zletu pa pristopi k intenzivnemu delu, zlasti pri gradnji tekalnice in ostalih naprav za lahkoatletsko tekmovalništvo na letošnjih igrah. Največjo skrb bo treba posvetiti naši državni reprezentanci, ki bo sestavljena na temelju plasmaja na državnem prvenstvu, ki se vrši od 10. do 12. t. m. v Zagrebu. Od državnega prvenstva pa do samih iger, torej zadnjih 14 dni, bodo vsi naši reprezentantje v Zagrebu na skupnem treningu in bodo »kasernirani« tako, da bodo na olimpijadi pokazali vse, kar premorejo. Pred prvenstvom pa se je vrtelo nekaj podpor za one atlete, ki pridejo sigurno v postev za reprezentanco in od katerih se pričakuje, da bodo res nekaj pokazali.

Tudi program je več ali manj že v podrobnosti izdelan. Tekmovalništvo se prične vsak dan ob 3.30 popoldne, ker je program zelo obširen. Morali se bosta vršiti po dve disciplini naenkrat, kar startata v vsaki disciplini po dva atlete od vsake države, t. j. vsega skupaj 12 atletov. Iz istega razloga bo odpadlo igranje drž. himne zmagovalca v vsaki disciplini, ker vze to mnogo časa. Tako bo odpadle oni svečani deli, ki tekmovalništvo močno dvigne in ga napravi dostojanstvenega. Nikakor pa ne bo odpadla slovesna otvoritev in slovesen zaključek iger, prvi in zadnji dan.

Organizatorji se nadejajo, da bo naše občinstvo polnoštevilno posloilo to edinstveno lahkoatletsko prireditev v naši državi. V Grčiji, v Atenah, je ravno občinstvo mnogo pripomoglo, morda celo odločilo zmago svojim vrlim sinovom. Po vzorcu Grkov in drugih narodov velja za vse nas bojati klic: parola vsega občinstva, ki bo navijalo za naše fante in barve naše države, mora biti: Na letošnji balkanski olimpijadi mora biti Jugoslavija na prvem mestu!

R A Z P I S

IV. medtkulski motoatletski dirke na Ljubelj dne 15. avgusta 1934

Posebna določila:

Prireditelj: Motokolesarski klub »Ilirija« v Ljubljani. Proga: 3150 m, start: pod Sv. Anjo ob pristavi g. barona Borna cilj: vrh Ljubelja. Start stoječi v intervalu dveh minut. Začetek ob 10. popoldne. Pravico starta imajo vsi člani klubov, verificirani v M. S. K. J., kot gostje verificirani člani tujih klubov, včlanjenih v F. I. C. M.

Tekmuje se po internacionalnem sportnem pravilniku F. I. C. M. in po nacionalnem sportnem pravilniku M. S. K. J. Motorna vozila (motoatletski) solo ali s priklopi morajo ustrezati internacionalnemu pravilniku F. I. C. M. Opremljeni morajo biti z dvema medsebojno nevisnim, sigurno in hitro delujočima zavorama.

Razpored: I. Sportni in dirkalni motorji:

kategorija A, razred A, motorna kolesa do 250 ccm, kategorija A, razred B, motorna kolesa do 250 ccm, kategorija A, razred C, motorna kolesa do 200 ccm, kategorija B, razred D-E, motorna kolesa do 1000 ccm, kategorija B, razred F-G, motorna kolesa s priklopi.

II. Turnirni motorji:

kategorije kot pod skupino I.

Za vozila s priklopi je predpisan vozač in sovača s povprečno težino 60 kg. Manipulacija težina se mora izpolniti z balastom. Start silekšnih strojev je dovoljen samo enkrat v naslednji višji kategoriji. Ocena se izvrši na podlagi prevoženega časa v posameznih kategorijah.

Prijave se sprejemajo le pisnim putem ob točni izpolnitvi priložne prijavnice in položitvi prijavnine, in sicer 10 Din za vozilo. Zaključek prijave dne 7. avgusta t. l., za poznate dosege prijave dvojna prijavnina. Prijave sprejema tajništvo MK »Ilirija«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 35 (telefon 2966).

Darila: Skupina I.: Prvi vsake kategorije častno darilo, drugi in tretji plakete. Skupina II.: Prvi, drugi in tretji plakete. Posebno častno darilo za najboljši čas dneva. Prehodno častno darilo za najboljši jugoslovanski čas.

Pregled motornih vozil se vrši po sportni komisiji na dan dirke točno ob 7. zjutraj na startu. Vozila, ki ne bodo odgovarjala pravilniku, se ne prijavijo k startu.

Prireditelj dirke MK »Ilirija« v Ljubljani odklanja vsako odgovornost za poškodbe oseb ali imetja, ki bi se med dirko pripetile. Tekmovalci vozil na lastno odgovornost ter se osebno odgovorijo za ev. poškodbe lastne ali tretje osebe in imetja, kar potrjuje s podpisom in oddajo prijavnice.

Tekmovalci se morajo brezpogojno pokoravati odredbam vodstva dirke. Pribožje se morajo predložiti pisnemu toknu 30 minut po izvršitvi dotične točke vodstva dirke. Proti zlorabi vodstva dirke in razpisnih prijav.

Čas treniranja se pravčasoma objavi prijavljenim tekmovalcem.

Razpored predstavlja razpisni list prireditelja sportna komisija MK »Ilirija«. V dvomisljnih in onih slučajih, ki niso predvideni v tem razpisu, je merodajno besedilo internacionalnega sportnega pravilnika F. I. C. M. in sportnega pravilnika M. S. K. J.

Zavarovanje: Tekmovalci se obvezani za treniranje in dirke izvršiti primerno nezgodno in jamstveno zavarovanje.

Dirka se vrši ob suhem vremenu.

Vodstvo dirke si pridržuje pravico spremembe razpisa, v slučaju nezgodnih prijav pa predložit, oziroma opustiti razpisano dirko.

Jugoslovanska hokerska zveza — poziv

Kakor v vseh kulturnih državah, tako se je končno tudi pri nas ločil boks od težkoatletike zveze in sedaj boks zveza si je naredila za glavno nalogo, da organizira amaterski in profesionalni boks-sport v celni naši državi in da med bokserji uvede red in disciplino.

Upravni odbor jugoslovanske boks-zveze je izdelal pravila in vse pravilnice tako, da bodo odsej bokserji imeli vse, kar potrebujejo za pravilno gojitve te svoje panoge. Za pravilno poslovanje zveze je v prvi vrsti potreben predel vsih onih, ki zanje in ki bi hoteli gojiti ta sport. Glede na to se tem potom po

Gospodarstvo

Zaposlenost v juniju

Objavili smo že podatke o številu zavarovanih delavcev pri Okrožnem uradu v Ljubljani, iz katerih je razvidno, da je od maja na junij število naraslo od 81.246 na 83.003. Tudi v primeru z junijem lani je letos število zaposlenega delavstva višje (lani junija je bilo zavarovancev 78.506).

Podobno izkazuje tudi bolniška blagajna Trgoveške bolnišnice in podpornega društva v Ljubljani povečanje števila zavarovancev od 6790 v maju na 6827 v juniju. Lani v juniju je znašalo število zavarovancev samo 6204 in je prirastek relativno najznatnejši, za kar pa ni iskati vzroka v konjunkturalnem izboljšanju onih strok, ki prevladujejo pri tej bolniški blagajni (trgovina, denarni zavodi in zavarovalnice ter pisarne itd.), ampak v prestopanju zavarovancev iz Okrožnega urada k tej blagajni zaradi višjega zavarovanja.

Za nam niso na razpolago podatki zagrebškega Merkurja za Slovenijo, da bi bila slika zaposlenosti popolna, toda število zavarovancev pri zagrebškem Merkurju, kolikor jih je v Sloveniji, tudi ni tako merodajno, saj jih je le par stotin.

Bratovske skladnice, pri katerih je zavarovano rudarsko in topilniško delavstvo, izkazujejo v juniju od maja sem dvig zavarovancev od 10.452 na 10.542. Bratovske skladnice izkazujejo tudi v primeru z junijem lanskega leta povečanje, ki znaša 393.

Pregled zavarovanega delavstva v maju in juniju je tale:

	OUZD	TBPD	Br. skl.
junij 1933	78.566	6204	10.140
maj 1934	81.246	6790	10.452
junij 1934	83.003	8827	10.542

Bilance in poslovna poročila

Bilanca Matajičevega koncerna. »Opšta privredna banka« v Beogradu izkazuje za 1933 pri glavnici 6 milj. Din tujih sredstev 18,9 (18,3) milj. Din. Med aktivni so narasli dolžniki. Izguba za 1933 znaša 0,63 milj. Din. Donos je znašal 1,4, izdatki pa 2,03 milj. Din.

Ameriško-jugoslovanska električna družba New-York-Belgrad izkazuje v poslovanju v naši državi pri glavnici 625 milj. Din dobička 3,7 milj. Din v letu 1933. Družba se peča z dobavo elektrike v nekaterih vojvodinskih mestih.

Turistični promet s Poljsko. Narodna banka objavlja, da je finančni minister za 1934 izjemoma dovolil, da se smejo izvrševati plačila za poljske turiste iz imetja, ki so nastala v blagovnem prometu. Potniki iz Jugoslavije lahko vplačajo diurne, pa dobe v Varšavi s posredovanjem Poljske trgovske kompenzacijske družbe zlote. Zavodi, ki dobe nalog od poljske trgovske kompenzacijske družbe za izplačila na računsko začasno vezanih dinarjev v korist poljskih turistov, morajo pri koristnikih preveriti, če so ob priliki izdaje potnega dokumenta za Jugoslavijo plačali znižano takso.

Naša trgovina s Francijo. Po francoskih uradnih podatkih je znašal naš uvoz v Francijo v prvi polovici letos 17.161.000 franc. fr., izvoz iz Francije k nam pa 22.113.000 franc. frankov. To je izboljšanje v primeru s prejšnjimi razmerami, toda z ozirom na velike druge finančne obveznosti, ki jih imamo v Franciji, bi morala naša država imeti s Francijo veliko aktivno bilanco.

Nova delniška družba. Trgovinsko ministrstvo je odobrilo ustanovitev deln. družbe »Jugoslovanski Oniks« v Beogradu. Glavnica znaša 2 milj. (2000 delnic po 1000 Din), od tega 0,25 milij. v aporiti. Pri vpisu je plačati poleg nominalne še 5% za ustanovitvene stroške. Vpis je od 5—10 avg. Predhodni občni zbor 15. avgusta.

Dobava pšenice, ovsu, sena in slame. Dne 1. avgusta se bo vršil pri intendantskih skladiščih v Ljubljani, Mariboru, Celju in Slov. Bistrici komisijski nakup ovsu, sena in slame, dne 30. avgusta pa nakup pšenice pri intendantskem skladišču v Mariboru. (Podrobni pogoji so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Dela pri adaptaciji vojašnice dvorske straže na Bledu bodo oddana z direktno pogodbo 31. julija pri inženjerskem oddelku kom. drav. div. oblasti v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku, Ljubljana, Metelkova ulica 2/III. od 10 do 12.30.)

Prodaja. Dne 14. avgusta se bo vršila pri kom. drav. žandarm. polka v Ljubljani javna ustna licitacija glede prodaje 1227 kg raznih krp od stare obleke in 929 parov starih čevljev. (Predmeti in pogoji so interesentom na vpogled vsak delavnik od 8 do 12 pri isti komandi, Rimska cesta 22.)

Zakup in novozgradba kol. restavracije na postaji Rakek bo oddan po pisarnih ponudbah, katere je predložiti do 10. avgusta t. l. ravn. drž. žel. v Ljubljani. (Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, natančnejša pojasnila in podrobni pogoji ter načrti pa pri omenjenem ravnateljstvu, soba št. 59, vsak delavnik od 10 do 11.)

Kemikalije za razstrelivo. Po poročilu trgovinskega repartmana v Washingtonu izkazuje Rusija in Japonska kolosalen razvoj kemične industrije. Produkcija kemikalij za razstreliva je tako narasla, da dosega skoraj 1 milijardo dolarjev. Največ kemikalij izvaža Nemčija, kateri sledi USA, Anglija, Francija, Japonska in Rusija.

Obtok denarja v Rusiji. Dne 1. julija je bilo v obliki bankovcev državne banke za 3421 milj. rubljev (1. aprila 3329 in 1. julija 1933 3356 milj.).

Zivajo val klub, bokserji in prijatelji bokerskega sporta, da vzpostavijo jugoslovanske boks-zveze.

Jugoslovanska boks-zveza namerava organizirati poleg amaterskega tudi profesionalni bokerski sport, da bi se mogli tudi naši profesionalni bokerski sportniki, ki se bo brigal, da se z njimi postopoma postavila tu in inozemstva.

Du se zgoraj navedeno izvede, je potrebno, da se vsi profesionalni bokserji, manager in prireditelji prijavijo za člani v Jugoslovanske boks-zveze, da si pridobijo širnepred izkaznice, brez katere ne bo mogel nihče nastopati in prejeti borbe.

Zveza opozarja bokserje, da se zabranjuje uporaba naslova »Prvak države«, dokler tega častnega naslova ne podeli Zveza po izvojevanju borbah za ta naslov. Istotako se zabranjuje uporaba inozemskih naslovov, ako dotični bokser ne more z dokumenti dokazati, da ima pravico do alega.

Vse potrebne informacije kakor tudi potrebne formulacije za prijavo in pristop v Zvezo daje vsem klubom, profesionalnim bokserjem, managerjem in prirediteljem tajništvo J.B.Z.

Naslov: Jugoslovanska bokserska zveza, Zagreb, Kukuljevičeva ulica 31.

V Zagrebu, meseca julija 1934.

Predsednik: Dr. Thaller Lujo, a. r. Tajnik: Richter Vilko, a. r.

ZSK Hermes (kolesarska sekcija). Redna seja odbora bo dravi ob 30 pri Kobarju. Dne 5. avgusta se vrši dirka ljubiteljev za podvezno prvenstvo na progi Vič-Rhnikla-Luzatec ter obratno s startom in ciljem ob 15 pred gostilno Pirnat. Z ozirom na to se poziva vsi verificirani ljubiteljski vozači, da se seje sigrano udeležijo v svojo prijavo na nedeljo. Vsi točno! Avtobeli in Abunar sigurno. — Načelnik.

V naslednjem podajamo tabelarni pregled gibanja vseh zavarovancev pri vseh treh organizacijah, kar predstavlja pravo sliko delovnega trga v Sloveniji. Čeprav moramo tudi podatkom Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani priznati, da so odločilnega pomena za presojo gibanja zaposlenosti, saj je število zavarovancev pri OUZD najvišje in obsega skoraj 83% vsega stanja delavcev v Sloveniji, če ne upoštevamo železničarjev in sploh državnih uslužbencev in knetijskih delavcev.

Povprečno število zavarovancev je znašalo:

	junija	decembra
1930	123.763	112.571
1931	116.671	99.926
1932	90.355	91.268
1933	94.919	91.395
1934	100.372	

Iz tega pregleda je razvidno, da je dosegla zaposlenost svoj višek meseca junija 1930, od tedaj pa z malimi izjemami izkazuje. V sredi leta je sploh sezija zaposlenost na višku, kar dokazuje primerjava z decembrom vsakega leta. Toda od decembra lani je opaziti znatnejši dvig zaposlenosti kot prejšnja leta, kar je sicer v nemali meri pripisovati sezijemski vplivom, vendar se kaže tudi konjunkturalno napredovanje nekaterih strok kot n. pr. tekstilne, kar vpliva na potek celotne zaposlenosti. Od decembra 1932 pa do junija je znašal prirastek samo 2651, od decembra 1933 pa do junija 1934 je število zaposlenih delavcev naraslo za 9023. Takega prirastka še nismo zabeležili, vendar je treba počakati nadaljnega razvoja v zaposlenosti, ki bo dokazal, če je sedanjí dvig res izrazito konjunkturalnega značaja.

Zlati zaklad je izkazan s 822 milj., 8,6 milj. je drugih plemenitih kovin in 28,7 milj. inozemskih bankovcev. Bankovci državne banke tvorijo najvažnejši del obkopa denarja: 1. julija 1933 je znašal ves obtok denarja (kovane in drž. blagajniški zapisi) 6528 milj. rubljev.

Svetovna industrijska produkcija. Svetovna industrijska produkcija, ki je začela narasčati že leta 1933, izkazuje tudi letos znaten dvig. Produkcija v tekočem letu znaša sedaj zopet že eno četrtino več kot je znašala pred vojno. V prvi s predvojno produkcijo je bila najnižja svetovna industrijska produkcija po vojni od aprila do avgusta samo za 5% nižja. Po cenah iz leta 1928 in po sedanjí količini sodi ceni nemški zavod za proučevanje konjunkturalne svetovno industrijsko produkcijo na 360 milijard mark v primeru s 375 milijardami mark v letu 1929 in 250 milijard v letu 1928. V prvi s predvojni časi je narasla industrijska produkcija za 27%, prebivalstva na svetu pa se je pomnožilo samo za 15%. Na enega prebivalca na svetu bi se torej industrijska produkcija povečala za 40%, sedaj pa je položaj v različnih deželah različen.

Borza

Denar

Dne 31. julija.

Neizpremenjen je ostal danes le Curih, dočim so popustili tečaji Berlina, Londona, Prage in Trsta, narasli so pa tečaji Amsterdama, Bruslja, New Yorka in neznatno Pariza.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi popustil na 8,60, na zagrebški je popustil na 8,45, na belgajski pa na 8,40. - Grški boni v Zagrebu 28,15—28,85 (28,50), v Beogradu 27,65—28,35. - Angleski funt je bil zaključen v Ljubljani po 232,20, na zagrebški borzi je pa nadalje popustil na 232 zaklj., na belgajski pa na 232,70.

Ljubljana. Amsterdam 2297,35—2308,71, Berlin 1309,58—1320,38, Bruselj 797,18—801,12, London 170,83—172,43, Curih 1108,35—1113,85, New York 3372,16—3400,42, Pariz 224,07—225,19, Praga 141,01 do 141,87, Trst 290,79—293,10.

Curih. Pariz 2021,75, London 15,45, New York 306,75, Bruselj 71,90, Milan 26,285, Madrid 41,90, Amsterdam 207,35, Berlin 118,30, Dunaj 72,78 (priv. 57,25), Stockholm 79,65, Oslo 77,65, Kopenhagen 69, Praga 12,73, Varšava 57,95, Atene 2,925, Carigrad 2,495, Bukaresta 3,05.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 71—72, agrarji 38—39, vojna škoda 314—315, begl. obv. 55—56, 8% Bler. pos. 65—66, 7% Bler. pos. 58—58,50, 7% pos. Drž. hip. banke 68—69, Kranj. ind. 150 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71,25 do 71,50, agrarji 38—39,50, vojna škoda 315—317, 8, 816—318, 9, 318—319, do 316—319, 6% begl. obv. 56,25—57, 8% Bler. pos. 69—70 (69), 7% Bler. pos. 58,50—59 (59). — Delnice: Narodna banka 4020 den., Priv. agr. banka 214—217.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—71,50 (71), agrarji 38—39, voj. škoda 315,50—316,50 (316, 315), 12, 319—320, 6% begl. obv. 56,50—56,80, 8% Bler. pos. 68 den., 7% Bler. pos. 58,50—59. — Delnice: Narodna banka 4050 den. (4050), Priv. agr. banka 217—217,50 (217, 216,50).

Žitni trg

Ljubljana. Pšenica beč. 79/80 kg 155—157,50, beč. 80 kg 1% 157,50—160, koruza pop. suha za mletve kval. gar. 147,50—150, moka beč. 0gg 250—255, ban. 0gg 255—260.

Novi Sad. Koruza: beč. 87—89, beč. okol. Sombor 88—90, ban. 86—88, sren. par. Indija 87—89, beč. ladja Sid 97—99, beč. ladja Tisa in Donava 98 do 100. Ostalo neizpremenjeno. Promet: srednji.

Živina

Mariborski živinski sejem, dne 31. julija. Na današnji sejem je bilo prignanih 8 konj, 60 volov, 321 krav, 11 telet, skupaj 446 komadov. Povprečne cene so bile: debeli voli kilogram žive teže 3—4 Din, poldebili voli 2—2,50 Din, plemenski volvi 3 do 3,25 Din, bikli za klanje 3—3,25 Din, klavne krave debele 2,50—3,75 Din, plemenske krave 2 do 2,25 Din, krave za klobasjarje 1,50—2 Din, molzne krave 2,50—3 Din, breje krave 2,50—3 Din, mlada živina 3—4 Din, teleta 4—4,50 Din. Prodanih je bilo 261 komadov. — Mesne cene so sledeče: volkovo meso I. vrste 8—10 Din, II. vrste 6—8 Din, meso od bikov, krav in telic 4—7 Din, telečje meso I. vrste 8—10 Din, II. vrste 6—8 Din, svinjsko meso sveže 10—14 Din.

Dunajski prašičji sejem, dne 31. julija. Pripravljeni je bilo 8000 prašutarjev in 7855 špeharjev, skupaj 12.804 glav, od tega iz Avstrije 6177, iz inozemstva pa 6687 glav. Cene so bile v šil. za 1 kg žive teže: špeharji I. 1,24—1,26, stari 1,12—1,22, kmetski 1,25—1,30, prašutarji 1,20—1,55, izjemoma 1,60. V začetku je bil sejem živahen, kasneje pa miren. Cene prašutarjev so narasle za 10—15 grošev in celo za več, cene madjarskih veleposelstinskih špeharjev so narasle za 7, kmetskih za 5—6 in križanih za 10—15 grošev.

R A Z P I S

propagandnega štafetskega teka skozi mesto Maribor za darilo »Mariborskega tedna« dne 8. avgusta 1934 ob 19.

1. Tek prireditelj Poverjenikstvo JLAZ v Mariboru. 2. Pravico udeležbe imajo vsi verificirani in neverificirani atleti kot tudi Sokoli, dijaki in vojak. 3. Tek se vrši po pravilih JLAZ. 4. Prijave brez prijavnine je poslali do 6. avgusta 1934 popoldne na naslov Evgen Bergant, Maribor, Razvodova ulica. 5. Pisarna Mariborski tedna. 6. Štafetsko mesto tvorijo 7 tekmovalci, ki morajo biti enotno oblačeni (dres). Proga: Start izpred igrišča ISSK Maribor, Ljudski vrt na Koroševi cesti. I. predaja (220 m) Drž. moško učiteljske, II. predaja (200 m) Šumarska šola, III. predaja (140 m) Sreško načelstvo (Jugoslovanski trg), IV. predaja (400 m) Zrinjskega trg. V. predaja (130 m) Kavarna Evropa, VI. predaja (500 m) Veletrgovina Turad, VII. predaja (120 m) cilj Trg Svobode. — Skupna dolžina proge 1810 m. — Vrhovni sodnik: Kramberger Franjo, Tehnični vodja in starter: Bergant Evgen, Sodnik: Belgotti, Čestnik, Fiser, Kramberger B., Perin, Staročina, Koberič, Venušič. Zapisnikar: Dobnik.

POKROMANA KOLESA

Najboljši šivalni stroji „ADLER“ in „GRITZNER“ po izredno nizkih cenah samo pri trvdki

JOSIP PETELINC - LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika, za vodo.

Večletna garancija! Pouk v umetnem vezanju brezplačno! Telefon šte. 2913.

Naznanila

Ljubljana

1. Pozor! Vlagatelji bivše dunajske poštne hranilnice se vabijo ponovno v lastnem interesu na seštanek, ki bo dne 5. avgusta 1934 ob 3 popoldne v gostilni pri „Levu“ na Gosposvetski cesti v Ljubljani.

Celje

c Apologetični odsek DMK ima drevi sestanek. Na dnevnem redu je predavanje »Življenje v diaspori«.

Drugi kraji

Šoštanj. Saleška podružnica SPD sklicuje za petek, 3. avgusta, sestanek vsega članstva. Vsi, ki se zanimajo za delovanje podružnice in za proslavo 30 letnice, ki bo 15. in 12. avgusta na Smrekovcu, pridite! Sestanek bo pri Cerovski ob pol 9 zvečer.

Domžale. Godbeno društvo bo igralo ob priliki proslave svoje 50 letnice dne 5. avgusta 1934 ob 8 zvečer v svojem domu igro »Carski sel«. Po povesti Jules Verneja priredil Ivan Redenski. Režija: Fran Lazar. Vstopnina znizana. — Vabljeni!

Cerkveni vestnik

Celonočno čedenje v stolnici se prične drevi ob 8 po skupni molitveni uri. Pri nočnem čedenju molimo iz molitvenika »Večne molitve« 8. uro: V čast prebl. Device Marije. Na novo došli nočni častilci si izberejo poljubno molitveno uro v času od 9 zvečer do 4 jutraj.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 1. avgusta: 12.15 Reproduciranje operne overture 12.45 Poročila 13.00 Čas, nekaj koračnice in reproducirani glasbi 13.30 Kino orgle na ploščah 19.00 Bogovi starih Slovanov (Frane Terzaglav) 19.30 Literarna ura: Revijalni pregled (gosp. Podbevšek) 20.00 Oktet »Ljubljanskega žvona« 20.40 Radijski orkester 21.30 Mandolinistični kvartet 22.00 Čas, poročila, harmonika pri nas in drugod (reproducirani koncerti). Četrtek, 2. avgusta: 12.15 Svirajte cigani! (plošče) 12.45 Poročila 13.00 Čas, reproducirani violinski koncert 13.30 Reproducirani koncert kozmških zborov 19.00 Plošče po željah 19.30 Ljubljanski židje v minuli dobi (R. Dostal) 20.00 Prenos iz Beograda 22.00 Čas, poročila, radio orkester.

Drugi programi:

SREDA, 1. avgusta: Belgrad: 20.00 Ljubljana — Zagreb: 20.00 Ljubljana — Dunaj: 18.00 Kone. 19.45 Vojška godba 20.50 Jazz in ork. — Budimpešta: 19.25 Operne arije 20.15 Promenadni kone. 22.45 Jazz — Milan-Trst: 20.45 Igra 21.30 Ork. — Rim: 20.45 Tri kratke opere: Marlino, organist, Kralj Edip in Carovnik ljubezen — Praga: 19.10 Dan v gorah 19.40 Svie. gl. 20.30 Proslava švicarskega nar. praznika — Brno: 19.40 Klavir — Varšava: 20.12 Plošče 21.12 Pismi in klavirske kompozicije Rozyckoga 22.15 Katera plošča je to, uganite! (plošče) — Monakovo: 21.00 Sivo in rjavo, nemška pesem. — Berlin-Frankfurt: 21.00 Rad. ork. — Lipsko: 21.00 Simfonični koncert —

DOBER TEK JE ZNAK ZDRAVJA.

Čim pa opazite pri otrocih ali odraslih, da jim jed ne prija, da niso dobre volje, je to znak nerazpoloženja. Ne boste storili napak, ako jim daste takoj v malo vode ali mleka prašek »Magna«. »Magna« čisti prijetno, brez bolečin. »Magna« osvežuje. Za iztrebljenje otrok majhno, odrasli veliko žlico.

»Magna« prašek se dobi v vseh lekarnah. Zavoječek 4 Din. (Reg. S. br. 4788/32)

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; šenitovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petlinna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Organist
in obenem tudi obrtnik išče službo. Luka Arme- ni, Domžale. (a)

Službodobe

Služkinjo
pošteno, zanesljivo, srednjih let, za vsa hišna dela, sprejme zakonski par brez otrok. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8620. (b)

Trg. pomočnika.

mešane stroke, agilnega, dobrega prodajalca, izločbenega aranžerja, prostega vojaščine, sprejem k manufakturnemu oddelku. Ponudbe s prepisi spricel, zahtevki in sliko na Jurej Sterk, Vinica pri Črnomlju. (b)

Kot hišnico

sprejem pošteno, skrbno žensko, starejšo postrežnico, v čedno sobico na Kodeljevem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 8630. (b)

Prodajalko

s kavcijo v gotovini, ev. tiho družabnico - sprejem v trgovino z mešanim blagom na deželi. — Ponudbe pod »Takojšen nastop« št. 8644 upravi »Slovenca«. (b)

Denar

Kupim
vložno knjižico Kmetске posojilnice Ljubljanske z vlogo 50.000 Din. Resne ponudbe na upr. »Slov.« pod značko »Sigurno« št. 8627. (d)

Vajenci

Vajenca
sprejme pleskar, napisni in sobni slikar. Ljubljana, Tyrševa 47. (v)

Pouk

Dijak-višješolec
želi poučevati za ponavalni izpit. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8623. u

Prihodnji prikrjevalni tečaj za damsko oblatila
se vrši od 11. VIII. — 1. IX. 1934

Ta tečaj je jako priporočljiv tudi za privatno uporabo (nešvilje), ker se vrši točno po novo izdelani knjigi

»TOALETA«
TEODOR KUNC
Ljubljana, Sv. Petra c. 4/II

Instruiram

vse srednješolske predmete za brezplačne počitnice. Ponudbe na upr. »Slov.« pod zn. »Uspeh« št. 8622. (u)

Objave

Kolesarje
ki so v času od 18. do 28. julija morda zadeli ob ograjo, postavljeno čez hodnik pred vojašnico na Tyrševi cesti, pri kateri ograji se je ubil pokojni Joško Bricelj zaradi pomankanja svarilne svetilke, vlijudno naprošam, da javijo mojemu zastopniku dr. Alešu Peršinu, odv. v Ljubljani naslove. Stroške rada povrnem. Antonija Bricelj. (o)

Stanovanja

IŠČEJO:

Stanovanje

4—5 sob, solčno, v strogem centru, za november išče zdravnik. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slov.« pod »Zdravnik« št. 8624. (c)

ODDAJO:

Štirisobno stanovanje
oddam z avgustom. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8616. (c)

Sobo in kuhinjo
oddam. Zg. Šiška, Kosovo št. 217. (c)

Sobo

s posebnim vvhodom v vili na Mirju oddam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8610. (s)

Vnajem

Izredna prilika

V mestu z zelo veliko industrijo, se da v najem dobro vpeljana, stara manufakturna in galanterijska trgovina, ker je lastnik drugod prezaposlen. — Prevzemni pogoji zelo ugodni. Pošljite svoj naslov na »Poštni predal 35, Kranj«. (n)

Celo vilo

oddam v najem. Ponudbe pod »Sončno in čisto« št. 8629 na upravo »Sl.« (n)

Posestva

Hišo z gostilno
na prometnem kraju, prodam. Vzemem tudi nekaj vložnih knjižic. — Lešnik, Maribor, Orožnova 4. (p)

Razpis

Mestna občina mariborska razpisuje v smislu razpisa Ministrstva financ br. 32.346-IV. službo hišnika-upravitelja nove zgradbe carinske pošte na glavnem kolodvoru v Mariboru. V pošte pridejo samo strokovnjaki, ki se razumejo na centralno kurjavo in manjša popravila pri električnih, plinskih in vodovodnih instalacijah. Veš mora biti državnega jezika v govoru in pisavi.

Kvalificirani interesi dobe potrebna pojasnila v mestnem gradbenem uradu, Frančiškanska ulica št. 8, soba št. 2, med 8. in 9. uro.

Pravilno kolkovane prošnje z dokazili o sposobnosti, pristojnosti, navedenosti in ostalih osebnih podatkih ter z navedbo zahteve mesečne nagrade je poslati mestnemu načelniku mariborskemu do dne 15. avgusta 1934.

Mestni načelnik: Dr. Lipold, s. r.

Prodamo

Nudimo Vam

za majhen denar dobra oblačila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Kmetovalec!

Mlatilnice vseh vrst, gepje, čistilnice, motorje, slamoreznice, plugje, brane in vso železnino dobiš po nižjih cenah pri tvrdki Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1. Razstreljiva, jermena, čebelarске potrebišne, kuhinjska posoda za neveste vedno v veliki izbiri v zalogi. (l)

Gospodinj.

gostilne, obrtniki

ne zamudite ugodne prilike! — Radi izpraznitve zaloge, prodaja iz skladišča Stanko Florjančič, železnina, Resljeva cesta št. 3 (pri Zmajskem mostu) po najnižjih cenah. Vhod v skladišče skozi dvorišče. (l)

PREMOG drva

Telefon 3934

SLOVŠA

Kolezijska 19

Čoln (Kielbot)

nov, 4.80 x 1.20 - poceni prodam. — Janko Poljak, izd. čolnov, Moste-Zirovnica. (l)

VINA

Za težko delo Vam z dobrim vinom postreže Centralna vinarna v Ljubljani.

Lep otroški voziček

naprodaj. Borštnikov trg št. 1-L. (l)

Malinovec

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan - se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, Dunajska c. 6.

Opeko

vseh vrst kupite poceni v opekarni Jerko, Črnuče.

Čitajte in širite

»Slovenca«!

Plise za volane v različnih gubah
Specielni entel oblek, volan, šalov itd.
Ažuriranje — predtiskanje.
Vezenje monogramov, zaves, perila.
Navaden fin entel vložkov in čipk. — Hitro, fino in poceni!
Matek & Mikeš, Ljubljana (poleg hotela Štrkelj)

KUBANY-JEV MATE ČAJ
Izrati ter krepi živce in misli. Pospušuje prebavo, dela apetit, regulira delovanje srca in ledvic. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne gihita ne revme. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po 0.15 ali pri zastopstvu: Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Resljeva c. 1, ako pošljete v naprej Din 15.—. Sportniki, turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno!

Simončič Maks:

Galicija

34

Ne veruje. Po njegovem mnenju namreč sukanje evinčnika in držala ne krepi posebno mišic. »Nazadnje si pa nikar ne domišljuj,« mi pravi čez hip, »da si res tako močan. Vsega je bilo krivo presenečenje in pa tema. Da sem te opazil malo prej, bi bilo zdaj najbrž po tebi. Tudi bil sem popolnoma nepripravljen. Vedeti moraš, da je prišel naš regiment semkaj šele pod večer. Še razgledati se nisem imel časa, pa hajd! Moral bi dobiti zvezo s sedmim lovskim bataljonom, pa sem v temi zašel in se zavlekel prav do sovršniškov predstraže. No in ker sem se potlej mugal v nasprotno smer, sem se čutil popolnoma varnega... Zdal mi pa povej, če veš, kako bi prišel najhitreje k lovcem. Skrajni čas bo že. da jo odkurim, kajti če se ne motim, pripravljiva sovršniškov nov napad in zato bi rad še pravočasno obvestil našega starega.«

Noč je že svetlejša. Črno hrbišče gozda, ki se boči pod nebom, postaja čedalje izrazitejše. Ker so lovci vkopani desno od nas, mu lahko natančno označim smer.

Ko mi pove, da so Rusi oddaljeni komaj tisoč korakov od naja, v neki usedlini, jo mahneva vsak v svojo stran. Pozabil sem ga vprašati za številko njegovega polka, pa je nazadnje to brez pomena. Najinega srečanja itak ne nameravam obešati na veliki zvon. Izvedel sem od njega dovolj; ni se mi treba več plaziti dalje.

Ob vhodu rova stoji naš nadporočnik in še dva druga častnika v živahnem razgovoru. Javim mu, kar sem slišal. Nato pa počasi odkolovratim vzdolž črne riže zakopa, iz katerega je slišati zateglo hropenje speh tvarišev. Vodnik, ki zlekne v travi straži pred našim precepom, mi pokaže, kje je moj prostor. Spustim se čez rob previdno v rov, da ne zbudim speh. Tipajoč okoli sebe se plazim proti svojemu ležišču.

»Malce bolj sem!« me opominja Strgulc, ki še ne spi. »Čakal sem te. Kolikor sem mogel, sem ti pripravil. Z bajonetom sem nakosil nekaj trave. Mnogo je nisem mogel, kajti v temi gre delo počasi izpod rok. Bolje kot na goli zemlji boš pa le spal.«

Ne vem, kako bi se mu zahvalil. Nekaj tako blagodejnega, dobrotljivega je v tej njegovi naklonenosti do mene, da imam včasih občutek skrbnega očetovskega varstva, kljub temu, da sva skoro enake starosti. S šepetajočim glasom mi pripovedujem, kaj sem doživel spotoma.

»Boga zahvali, da je šlo vse po sreči,« mi pravi, ko končam. »Je le dobro, če si nima šlovek ničesar očitati. Sem te že dobobra spoznal. Si tudi eden izmed tistih, ki bi ti takale stvar zagrenila življenje. Je že res, da se moraš braniti, če si napaden. V tem slučaju pa bi bila vendarle kolikor toliko kriva njegove smrti tvoja prenapetost.«

»Zdal pa zaspiva!« mi pravi takoj nato in v njegovem glasu je topla mehkoča, kakor da bi hotel z njo omiliti trdoto prejšnjih besedi. »V teh časih si človek ne more privoščiti te dobrote, kadar bi hotel.«

Rad bi ga ubogal, pa ne morem. Ozek prostor zakopa in pa duh sveže izkopane zemlje me ovirata. Ti čudni skupni grobovi, v katere legamo dan za dnem, noč za nočjo, so nam nekakšna težka preobkba, ki se bo nad nami prej ali slej izpolnila. Dolgo, dolgo ne morem zaspati...

★

Zbudil me nenaden šum.
»Alarm!«
Mimo mene begajo temne sence. Nekdo mi skoči na roko, da zakričim.
»Drži gobec!«
»Kakopak, kar mirno naj si pustim zmedčkati roko!«
»Tihole! sika za nami nadporočnik. »Da se mi nihče ne zgane, dokler ne dobi povelja!«

Poženem se kvišku.
»Kaj pa je prav za prav?« vprašuje pridružen glas.

»To je pa res treba spraševati, teleban!« mu prav tako pridružno odgovarja Možina, ki stoji poleg mene.

Daleč na vzhodu reže vzhajajoče solnce ozek rožnat trak čez nebo, a planjava pred nami je še vedno temna. Stojimo etisnjeni drug k drugemu, gledamo čez zakop in prisluškujemo v temo, iz katere je slišati nerazložno šumenje.

»Ali veš, kje je Strgulc?« tiho vprašam Možino, ki si skuša čepeč na tleh prižgati cigareto.

»Molči, dokler si ne zapalim čika!« me zavrne in etisne glavo med okrajke sukne, da ga ne bi izdala svetloba.

Počasi se zopet dvigne in punhe dim v rokav sukne, da ne bi spravljal v skušnjavo še tovariše — mi tiho pojasni.

»Kaj si hotel prej?« me vpraša.

»Vprašal sem te, če veš, kje je Strgulc?«

»Če se ne motim, je šel na stražo.«

Šum pred nami postaja močnejši.

Če bi vsaj človek vedel, koliko jih je, če šepče vedko z drgetavim glasom za mano.

Tudi drugih se polasta nemir. Čutim njihovo težko, neenakomerno dihanje.

Minute se vlečejo kot ure. Šum pred nami narasta vedno bolj. Kakor zamolkel odjek tisočih enakomernih korakov nam udarja na uho.

»Proketo jih mora biti!« godrnja Možina. »Če nas danes ne pomandraj, potem nas menda ne bodo nikoli.«

Iz megle, ki leži nad planjavo, se sunkoma pehajo nejasne, prihljene sence in se bližajo našim okopom. Vedno več jih je, vedno več. Vsak hip nas mora zagrniti njihov val... Pri nas je še vedno vse tiho, kakor izumrlo. Nobenega glasu, nobenega povelja. Naša topica molči in z njo molčimo tudi mi, čakajoč udarca, ki nas etare v nič. Roke postajajo vlažne, oči se nam meglijo. Zdal so

oddaljeni še kakšnih sto metrov. Podzavestno čutimo, kako pospešujejo korake. Še osemdeset... sedemdeset... Naša usta nehoté štejejo vsako njihovo stopinjo. Še štirideset... trideset... Vse preblizu so nam že. Ne ločimo eicer posameznikov, vendar pa vidimo črno, pošastno steno, ki se vali proti nam. Še hip in nad nami bodo.

»Feuer!«

Povelje, oestro in sikajoče, kakor so ostrin silkajoči ognjeni jeziki, ki švignejo skoro v istem hipu iz naših cevi. In tudi iz gozda za nami. Salva za salvo buči čez nas in reže globoke brazde v goste in stienjene sovražnikove vrste. Udar za udarom bije v nepretrgano, pošastno tulenje, se meša z divjim vpitjem ranjencev in blaznim krikom begajočih ljudi. Izstrelki jih trgajo in sučejo po zraku kakor velike, brezoblične kepe, jih zabijajo v zemljo, iz katere bruhajo pod nebo ogromni črni stebri preti in blata. Tu in tam se odtrga gruča ljudi in se z nečloveškim krikom požene proti našim zakopom. Toča izstrelkov jih po vrsti podira k tlom. Kratak hip obstoje na mestu, z obrazom, uprtim v nebo in potem padajo drug za drugim z razprostrtimi rokami, kakor razpeti na križ.

Za nami presunljivi glasovi trombe, ki kličejo k napadu. Vmes hreščeči kriki posameznih povelj.

»Vsi ven!«

Čez obronek zakopa se poženemo na plan.

»Naprej!«

Zdravimo proti sovražniku kakor tolpa spuščeni psov. Med hrúštem in trúštem ne slišimo več posameznih povelj. Zagrizemo se drug v drugega, sujemo in tolčemo, se porivamo sem in tja, naprej in spet nazaj. Ne dolgo. Premalo nas je. Omagujemo. Vidim tovariše, kako beže nazaj proti zakopom. Zdrvim za njimi, toda nov val z naše strani me ustavi in sune dalje. Vedno več je naših, vedno več. Usipljejo se od vseh strani, iz gozda, z leve, z desne... Z udarci in psokami nas gonijo naprej. Trombe tulijo.